A°. 1862. Opregte HAARLEMSCHE van

N°. 223 Maandagsche COURANT 22 September.

[Bij N°. 223 dezer Courant behoort een Vervolg.]

WEENEN, 17 September.

Het adres van gelukwensching, door het Heerenhuis aantebieden aan de Keizerin, is gisteren onveranderd en met algemeene stemmen aangenomen, gelijk het door den vrijheer *von Münch*, als rapporteur, was opgesteld. De aanbieding zal heden namiddag plaats hebben. Het Heerenhuis begeeft zich te dien einde *en corps* naar Schönbrunn.

Eerstdaags vertrekt de Keizer naar Boheme. Een talrijk gevolg, waaronder niet minder dan 150 generaals, staf- en hoofd-officieren, zal Z. M. derwaarts vergezellen.

— De hier uitkomende dagbladen volgen met groote aandacht den strijd in Noord-America. De toestand der Federalisten wordt over het gemeen als hagchelijk, zoo niet als hopeloos beschouwd. In een particulieren brief uit Washington, gedagteekend van den 29sten Augustus, wordt gezegd: „De inwoners van Washington, met uitzondering van de beambten, zien het binnenrukken der Separatisten zeer kalm te gemoet. Hunne sympathie voor de Zuidelijken is grooter dan voor de Yankees. De eenigen, die reden hebben om te vreezen voor het naderen van den vijand, zijn de laatstelijk vrijgemaakte slaven. Alle zwarten zullen door de Zuidelijken ongetwijfeld prijsgemaakt en aan hunne voormalige eigenaars teruggezonden worden. Zelfs is het niet onmogelijk, dat zij zich meester zullen maken van die slaven, die reeds vóór het uitbreken van den tegenwoordigen oorlog in vrijheid werden gesteld; en zulks, ten einde op die wijze eene schadeloosstelling te kunnen verschaffen aan de zoodanigen in het Zuiden, die door de Federalisten van hunne slaven zijn beroofd geworden.

— Over den toestand in Pruissen wordt door een onzer staatkundige organen het volgende gezegd: „De tegenwoordige Koning van Pruissen is te zeer soldaat, de overleveringen van zijne dynastie dragen een te uitsluitend militair karakter, dan dat hij aan een democratisch programma, gelijk dat van het *National-Verein* is, met mogelijkheid zijnen bijval zou kunnen schenken. De op dit oogenblik in Pruissen gevoerde strijd is in den grond der zaak niets meer, maar ook niets minder, dan eene botsing tusschen deze overleveringen der Kroon en de overleveringen des lands; tusschen het erfelijk karakter der *Hohenzollern* en den geest des volks en der moderne instellingen. Het is de strijd van den militairen Staat met den constitutionelen; van het soldaten-beginsel der magtseenheid met het constitutionele beginsel der magtsverdeeling. Deze strijd vindt in het tegenwoordig aanhangige militaire vraagstuk een natuurlijk aanknoopingspunt. Het valt toch niet te ontkennen, dat, indien de door den Koning en door de ministers gewilde leger-organisatie wordt doorgedreven, Pruissen hoe langer hoe meer, in plaats van eene zuiver defensive mogendheid te blijven, in eene offensive of militaire zal worden omgevormd."

— Nadere tijdingen uit Warschau geven opheldering omtrent het adres van den poolschen adel aan den Grootvorst, waarvan onlangs spraak is geweest in sommige telegrafische berigten.

Graaf *Zamoyski*, dus heeft de zaak zich toegedragen, werd eenigen tijd geleden door den Grootvorst ten Hove ontboden. De Grootvorst verweet hem, dat hij zich niet meer moeite gaf om de poolsche aristocratie te winnen voor den Keizer. De graaf antwoordde, dat Polens adel geen genoegzaam vertrouwen stelde in de keizerlijke beloften. Toen de Grootvorst hem daarop vroeg, welke dan eigenlijk de wenschen van den poolschen adel waren, gaf de graaf te verstaan, dat hij niet gemagtigd was om zich daaromtrent uittelaten, doch dat hij weldra in staat hoopte te zijn om den Grootvorst nader intelichten. Daarop werd door *Zamoyski* te Warschau eene groote vergadering van poolsche edellieden belegd. Dezen maakten een adres op, waaruit bleek, dat de Polen door niets te bevredigen waren dan door de herstelling van het voormalig Koningrijk. *Zamoyski* belastte zich met dit geschrift en overhandigde het aan den Grootvorst. De Grootvorst meende, dat eene vergadering als de door den graaf bijeengeroepene geene bevoegdheid had om voorstellen te doen en wenschen kenbaar te maken, die onbestaanbaar waren met de in Polen wettig bestaande orde van zaken. Hij meende bovendien, dat graaf *Zamoyski* niet geregtigd was om zich optewerpen als het orgaan eener zoodanige vereeniging. Dientengevolge werd de graaf gevangengenomen en naar Petersburg gezonden, ten einde zich te verantwoorden voor den Keizer.

Het is bij deze gelegenheid gebleken, dat de poolsche adel inzonderheid gebeten is op den markies *Wielopolski*, dien zij als een hooggeplaatsten landverrader beschouwt.

BERLIJN, 19 September.

Gelijk te voorzien was, zijn de vrijzinnige dagbladen van alle rigtingen, de gematigde zoowel als de meer radicale, heden eenstemmig in het afkeuren van hetgeen gisteren, door toedoen van den minister van Oorlog, is voorgevallen in de bijeenkomst der begrootings-commissie. Zelfs zeer gematigde organen gaan zoo ver van te beweren, dat de geheele houding van den minister „zuiver comedie-spel" is geweest.

Aangezien er op dit oogenblik nog geene uitvoerige berigten van het verhandelde in de Kamer bekend zijn, zal de tijd moeten leeren, of het aanhangige militaire vraagstuk al dan niet op eene vredelievende wijze zal kunnen worden opgelost. Voorloopig zijn er geruchten in omloop, volgens welke men zich zou hebben voortebereiden op eene verandering van ministerie.

PARIJS, 18 September.

In het *Journal des Débats* wordt thans in het breede uiteengezet, dat de door den heer *de la Guéronnière* in het dagblad *la France* voorgeslagene transactie tot beslissing van het italiaansche vraagstuk eene hersenschim is. De schrijver wil een Verbond, bestaande uit drie Staten onder den waarborg van Europa, welk werelddeel tevens aan den Paus het Erfdeel van den *H. Petrus* zal verzekeren. De *Débats* vraagt, of hij wel heeft bedacht, dat Engeland geen stap zal willen doen in het belang van den Paus; — dat Oostenrijk niet zal willen terugkomen op het tractaat van Zurich, waardoor het nog eenig overwigt in Italie heeft behouden; — dat Frankrijk plegtig heeft verklaard, dat de Kerkelijke-Staten geenszins met goederen in de doode hand moeten worden gelijkgesteld; — dat het protestantsche Pruissen en het schismatieke Rusland volstrekt onwillig zullen worden bevonden om het zwaard te trekken telkenmale, als Italie tot het schenden van de pontificale grenzen mogt vermeenen te moeten overgaan? Volgens de *Débats*, zegt de heer *de la Guéronnière*, dat hij niet inziet, dat het Verbond bezwaren zou opleveren, en doet hij daardoor denken aan den struisvogel, die niets vreest, na den kop in het zand te hebben gestoken ten einde niets te zien.

Verder wil de schrijver, dat op het stuk van het krijgswezen, van de diplomatie, van de regtspraak en van de belastingen, de drie verbondene Staten aan één en hetzelfde stelsel zullen worden onderworpen. Volgens de *Débats*, zijn alsdan van de drie Souvereinen twee zeer zeker overbodig. Nog verdient het de aandacht, dat hij in het midden laat wie te Napels den troon zal beklimmen. Nooit zal Europa op dien troon een franschen Prins dulden. Alzoo blijft alleen over *Franciscus II*. In de veronderstelling, dat diens terugkomst niet wordt gevreesd door de Napolitanen, zullen alsdan in Italie worden gevonden: een Opperpriester-Koning, de vertegenwoordiger der theocratie; — een Souverein, die de afschrik is van zijn volk en regeert krachtens het beginsel van het goddelijke regt; — eindelijk een populaire en liberale Monarch, die steunt op het beginsel van het nationale regt. Deze zoo geheel van elkander verschillende Vorsten zullen zich in alles met elkander moeten verstaan en in vrede en overeenstemming gezamenlijk moeten regeren. Zij zullen, als drie politieke Siamesche broeders, geen besluit kunnen nemen, geen woord kunnen zeggen, dan na zich alvorens met elkander te hebben verstaan. Volgens de *Débats*, zou een dergelijk stelsel bij uitstek geschikt zijn om de beste vrienden tot de bitterste vijanden te maken.

De vraag, wie in het nieuwe Staten-verbond zal optreden als de scheidsregterlijke magt, in geval van verschil, is mede, naar de meening van de *Débats*, onoplosbaar. Het zou eigenlijk de Paus moeten zijn; maar dan is Italie, onderworpen aan de theocratie, niet vrij. Zal de meerderheid beslissen, dan heeft *Victor Emmanuel* niets inte brengen tegenover den Paus en den Koning van Napels. Zal daarentegen het italiaansche Parlement uitspraak doen, dan zal weldra Italie zijn veranderd in de Unitaire Republiek van *Mazzini*, plus drie kroonen als eene overtollige decoratie.

Een en ander zou, volgens den publicist van het *Journal des Débats*, genoegzaam ten betooge strekken, dat de heer *de la Guéronnière*, gelijk de man uit de aloude fabel, die verliefd was op eene wolk, een droombeeld heeft gekoesterd, en dat hij in de stille afzondering van zijne studeerkamer een ijdel schaduwbeeld heeft vervolgd, hetwelk, bij het aanbreken van den helderen dag, verdwijnt.

— De clericale organen deelen een brief mede van den Paus aan de portugesche prelaten, in welken de Kerkvoogd zich niet weinig beklaagt over de door hen aangenomen weifelende houding, te midden der gevaren, waardoor hij en de katholieke Kerk wordt bedreigd. Vooral in Portugal behoorde, naar zijne meening, die geestelijkheid krachtig optetreden in het belang der Kerk, die daar zoo zeer wordt ondermijnd en door allerlei vijandige magten wordt aangevallen. De Paus betreurt het verder, niet alleen dat geen der portugesche prelaten de te Rome op 8 Junij plaats gehad hebbende canonisatie der japansche martelaren heeft bijgewoond, maar ook en wel in zeer hooge mate, dat geen hunner zich de moeite heeft gegeven om, door het zenden van een brief „waarin zij door niets werden verhinderd", een blijk te geven van „trouw, liefde en eerbied ten aanzien van hem en den H. Stoel, — het middenpunt van de katholieke eenheid." De Paus laat niet na de aandacht te vestigen op de omstandigheid, dat zij ten minste het voorbeeld hadden kunnen volgen van zoovele bisschoppen, in Italie zoowel als elders, die de reis naar Rome niet hebben kunnen doen, maar niettemin voor hunnen goeden naam hebben willen zorgen, en hem naar vermogen hebben getracht te troosten. — Deze brief draagt de dagteekening van den 3den Julij dezes jaars.

— Men gelooft, dat Prins *Napoleon* heeft afgezien van de door hem voorgenomen reis. — De minister, markies *Pepoli*, is weder hier. Men brengt dit in verband met de onderhandelingen over het tusschen Frankrijk en Italie te sluiten handels-verdrag, welke dezer dagen afgebroken zijn geworden.

PARIJS, 19 September.

De algemeene inhoud der laatstelijk hier ingekomen berigten omtrent *Garibaldi's* toestand is, dat de wond van dien generaal op dit oogenblik geen enkel onrustbarend verschijnsel meer vertoont. Het tegen hem verordend regtsgeding zal dus spoediger voortgang kunnen hebben dan men aanvankelijk gemeend had. Volgens *la Patrie* zal de leiding van dit geding worden opgedragen, hetzij aan de regtbank van Casale, hetzij aan die van Alexandrie.

Bij voortduring verzekert men hier, dat de levensdagen van het ministerie *Rattazzi* geteld zijn. Naar het schijnt, heeft deze bewindsman het voornemen, om, steunende op de sympatie, die zich in Engeland ten voordeele van de italiaansche zaak openbaart, eene laatste poging aantewenden bij Keizer *Napoleon*. Doch er is bijna niemand, die zich niet overtuigd houdt, dat zijn aankloppen te Biaritz hem weinig baten zal.

Het berigt, volgens hetwelk de nieuw benoemde italiaansche generaal *Pallavicini*, tot belooning van de door hem betoonde standvastigheid in den strijd bij Aspremonte, door onzen Keizer zou zijn benoemd geworden tot commandeur van het Legioen-van-Eer, wordt door den *Constitutionnel* gelogenstraft.

— Men wil weten, dat de generaal *de Lorencez* aan den Keizer mededeeling heeft laten doen van zekere vredesvoorwaarden, aangeboden door *Juarez*. De President der mexicaansche Republiek zou zich daarbij bereid verklaren om afstand te doen van zijne waardigheid en om, onder de bescherming der fransche wapenen, door de mexicaansche natie zelve, bij meerderheid van stemmen te laten beslissen over den, hetzij monarchalen, hetzij republikeinschen regeringsvorm, daar te lande inte voeren of te handhaven.

De vraag, wie door den Keizer zal worden benoemd tot opvolger van den maarschalk *de Castellane*, als bevelhebber van het 4de legercorps, is nog onbeslist. Sommigen noemen den maarschalk *Canrobert*, anderen den maarschalk *Niel*, wederom anderen, hoewel schoorvoetend, den maarschalk *Pélissier*.

— Heden avond vertrekt de componist *Verdi* naar Petersburg, ten einde het oog te laten gaan over de aanstaande opvoering van zijn jongste zangspel, genaamd: *La forza del destino*.

— In het *Journal des Débats* wordt de nederlandsche Regering, in een breedvoerig betoog, zeer gehuldigd wegens de afschaffing der slavernij in de W. Indie en dat terwijl die maatregel, wat de Ver.-Staten betreft, nog in het verre verschiet is gelegen. Dat blad laat niet na te doen uitkomen, dat Spanje thans nog de eenige europesche christelijke natie is, die den slavenhandel en slavernij met onbegrijpelijke hardnekkigheid in stand houdt.

LONDEN, 18 September.

Uit Nieuw-York zijn hier met zekerheid geene latere berigten bekend dan de reeds medegedeelde van 6 en 8 September, doch in een onzer bladen vindt men een telegram, gedagteekend uit Nieuw-York van den 10den, hetwelk te Kaap-Race ontvangen zou zijn, toen de *City of Washington*, welke de berigten van den 6den en 8sten hier te lande heeft aangebragt, daar passeerde. Dat telegram behelst het volgende:

„*M'Clellan* is met eene ontzaggelijk groote krijgsmagt opgetrokken, om *Jackson* te vervolgen.

„De Federalisten hebben Nashville (de hoofdstad van Tennessee) ontruimd.

„De President *Lincoln* heeft het door den generaal *Stanton* aangeboden ontslag als minister van Oorlog aangenomen. De generaal *Halleck* is tot zijn opvolger benoemd."

— Volgens de laatste berigten van Malta, heden te Southampton aangebragt met het stoomschip *Pera*, lagen destijds aldaar slechts een viertal kleine schepen van de in de Middellandsche-zee gestationeerde britsche vloot. De admiraal *Codrington* was, eenige dagen geleden, met al de overige schepen naar de italiaansche wateren vertrokken.

— De spaansche dagbladen melden, dat in Andalusie groote toebereidselen gemaakt worden voor eene luisterrijke ontvangst van Koningin *Isabella*, ter gelegenheid van haar aanstaand bezoek der zuidelijke provincien.

— De prijs der fondsen bleef heden ter beurze onveranderd.

LONDEN, 19 September.

Gisteren is in de zeer ruime zaal van den Club Whittington eene druk bezochte volksvergadering gehouden, in welke de verdiensten van *Garibaldi* zijn gehuldigd en door verscheidene sprekers is geprotesteerd tegen de bezetting van Rome door de fransche krijgsmagt. Een der aanwezigen heeft *Garibaldi* verdedigd tegen de beschuldiging van met te veel overhaasting te hebben gehandeld, en heeft gevraagd wat Italie thans zou zijn, zoo niet de genoemde volksleider, eenige maanden geleden, met den spoed was te werk gegaan, welke hem nu wordt verweten? Een ander, de heer *Washington Wilkes*, heeft voorgesteld, dat door de vergadering een blijk van sympathie ten aanzien van den gevangene van Spezzia zal worden gegeven en de wensch zal worden uitgedrukt, dat door hem, na zijne genezing, aan de stad Londen een bezoek zal worden gebragt. Volgens dezen spreker zouden zelfs de bitterste vijanden van den edelen strijder niet kunnen en durven loochenen, dat hij volkomen belangeloos is en door de zuiverste vaderlandsliefde wordt gedreven. — Dit voorstel is met uitbundige toejuiching aangenomen.

Daarop heeft de heer *Malison* voorgesteld, dat door de vergadering zal worden geprotesteerd tegen de bezetting van Rome, als een onheil voor Italie en eene schande voor Engeland. Dit voorstel is mede aangenomen, nadat een der sprekers de door Engeland en Frankrijk gevoerde staatkunde, ten aanzien van Italie en Rome, had afgekeurd. Bij deze gelegenheid is aangemerkt, dat, zoo het engelsche gouvernement zich beter van zijne verpligtingen had gekweten, de toestand van Italie thans veel gunstiger zou zijn. — De heer *Beale* heeft gemeend, dat een algemeen petitionnement behoorde te worden georganiseerd tegen de bezetting, opdat lord *Palmerston* zich genoopt zou gevoelen om met meer veerkracht te handelen. De heer *Taylor* heeft daarmede ingestemd en voorgesteld, dat het

bestuur der vergadering bij adres den staats-secretaris voor de Buitenl. Zaken zal verzoeken, om een beroep te doen op den Keizer der Franschen, opdat deze, door overtegaan tot de ontruiming van Rome, gevolg zal geven aan de bij herhaling door hem gedane beloften. Ook dit voorstel is met algemeene stemmen aangenomen, waarna de vergadering is uiteengegaan.

's GRAVENHAGE, 20 September.

Bij besluit van 19 Sept., heeft de Koning aan *K. T.* baron *van Lynden*, Zr. Ms. kamerheer, vergunning verleend tot het aannemen der onderscheidingsteekenen van commandeur 1ste kl. van de Frederiks-orde, hem door Z. M. den Koning van Wurtemberg geschonken.

— Bij kon. besluit van 18 Sept., is aan den heer mr. *C. H. Immerzeel*, bij Zr. Ms. besluit van 16 Julij jl., benoemd tot administrateur van Financien in de kolonie Suriname, eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van referendaris bij het depart. van Financien.

— Z. M. de Koning heeft den generaal-majoor *Scharten* pensioen verleend; — heeft benoemd tot generaal-majoor en bevelhebber der vierde mil. afdeeling den kolonel *Engelbrecht*, — en tot generaal-majoor bevelhebber der vijfde mil. afdeeling den kolonel *v. Hoey Schildthouwer*.

— Bij Zr. Ms. besluit van 18 Sept., is aan *J. L. Fey*, op zijn daartoe gedaan verzoek, eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van notaris te Gulpen.

— Z. M. heeft den heer *F. van Herck*, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als consul der Nederlanden te Cadix, onder dankbetuiging voor zijne lange en ijverige diensten.

— Bij beschikking van den 19den dezer, is door den minister van Marine aan den opper-konstabel in het vaste corps dek- en onder-officieren *S. P. Camstra* toegekend de gouden medaille, ter zake van zijnen vijftigjarigen diensttijd.

— In de bijeenkomst van de Tweede Kamer van heden heeft Z. E. de minister van Financien, bij het indienen der Staatsbegrooting over 1863, dit staatsstuk, benevens den toestand van 's Rijks geldmiddelen, en zijne ontwerpen, tot verbetering van het belastingstelsel, breedvoerig toegelicht. Z. E. heeft daarbij doen opmerken, dat die toestand gunstig is, en alzoo te meer verblijdend, vermits het geraamde te kort voor de loopende dienst een pijnlijken indruk had gemaakt, ter zake eener vermindering van de koloniale bijdragen, op welke wij gewoon zijn te rekenen, en welke, gelijk de minister heeft verklaard, wij zoo zeer behoeven.

Het te kort voor 1862 is verminderd, door de hoogere opbrengst van de koloniale baten, dan waarop was gerekend. De minister stelt zich voor, dat de loopende dienst welligt eene bate van drie millioen zal opleveren, en rekent, dat het cijfer der koloniale bijdragen, hetwelk men voor de dienst van 1863 zal kunnen aanwenden *f* 25,871,480 zal beloopen, weshalve men, zonder de bate van de loopende dienst nog in aanmerking te nemen, uit de buitengewone middelen over een bedrag van *f* 36,549,354 zal kunnen beschikken.

Het bedrag der begrooting voor 1863 wordt op *f* 98,168,128 geraamd. De behoeften voor spoorwegen en emancipatie daarvan aftrekkende, behoudt men *f* 72,925,482, en alzoo *f* 1,356,580 minder dan voor de loopende dienst. Al de hoofdstukken hebben daartoe bijgedragen, met uitzondering van het 2de, ter zake van de meerdere kosten van den Raad-van-State. De middelen, om daarin te voorzien, worden geraamd op *f* 62,415,708; met de rente voor de Indische schuld *f* 9,800,000; de bijdrage uit de Indische middelen *f* 2,838,646, en het batig slot van *f* 25,871,480; — te zamen *f* 100,925,834, en alzoo *f* 2,757,706 meer dan de behoefte. Daarmede zullen ruim kunnen worden gedekt de kosten voor de verbetering der waterwegen naar zee, in de twee eerst volgende jaren, van welke eerlang voordragten zullen worden ingediend.

De Regering verlangt ook voor de dienst van 1862 een bedrag van *f* 1,400,000 voor het bepantseren van oorlogsvaartuigen voor de kustverdediging, te vinden op de baten van 1860—1861 en rekent dan nog op een overschot van *f* 9,277,874, welk bedrag tot schulddelging kan worden gebruikt. Z. E. meent, dat de toestand alzoo indedaad gunstig mag worden genoemd en men de dienst van 1863 gerust kan intreden.

Wat de herziening van het belastingstelsel betreft, houdt de minister zich overtuigd, dat deze dringend wordt gevorderd, maar tevens, dat zij geleidelijk en zonder schokken moet plaats hebben; — dat het cindcijfer van de opbrengst niet mag verminderd worden, en men zooveel mogelijk moet trachten de dienst onafhankelijk te maken van de Indische baten. — Wat de gemeenten betreft, heeft de minister verklaard, dat voor dezelve, ter zake der groote behoeften, de accijnsen niet geheel kunnen worden afgeschaft; — dat hij de daartoe strekkende ontwerpen heeft moeten opgeven, maar het noodig acht om dit doel te allen tijde in het oog te blijven houden.

De ontwerpen tot verbetering, betreffen drie hoofdafdeelingen, als: 1° de directe belastingen, 2° de accijnsen en 3° de indirecte belastingen.

Wat het eerste punt betreft, verlangt de minister eene hertaxatie van de gebouwde eigendommen; en dat wel, na de beraamde regeling van de grondbelasting in Limburg. Voor het personeel is een ontwerp in gereedheid, met afschaffing van de belasting op paarden en dienstboden, waarvan de opbrengst van *f* 600,000 ten behoeve van de gemeenten zal kunnen komen. De belasting van het patent kan, ter zake van de behoeften van de schatkist, niet geheel worden afgeschaft, maar de minister verlangt die niet alleen van de nijvere bevolking te heffen, naar ook advocaten en landbouwers, benevens ingezetenen, die rustig van hunne inkomsten bestaan, daarin te doen deelen. De belasting zou derhalve voor nog meer beroepen en bedrijven worden verlangd, dan thans daaraan onderhevig zijn, en wat het dusgenaamd vermogen in portefeuille betreft, bij beschrijving van bekende betrekkingen en bezittingen, en dan bij schatting door zetters, en met de bevoegdheid van reclame.

Ten aanzien van de accijnsen verlangt de minister de afschaffing van de belasting op de brandstoffen, en het vervangen van dezelve ten deele door eene verhooging van de belasting op de haardsteden, van welke hij anderhalf millioen meent te mogen verwachten. De minister verlangt ook de afschaffing van de belasting op de zeep, ter zake van de niet te verhinderen fraude. Z. E. meent de belasting op het bier te moeten behouden, maar de heffing te moeten verbeteren, ten einde eene meerdere opbrengst van vijf tonnen gouds te erlangen. Hij verlangt eene verhooging van *f* 22 op *f* 35 van het gedistilleerd en alzoo eene meerdere opbrengst van drie millioen; — een regt van *f* 7 op de 100 kilo's koffij; — een regt van *f* 50 op 100 kilo's thee. De opbrengst van deze beide middelen berekent Z. E. op een millioen.

Betreffende de indirecte belastingen verlangt de minister belangrijke veranderingen, en wel afschaffing van het zegel op de drukpers, namelijk van al de in art. 23 der wet van 1843 aangeduide gedrukte stukken (dagbladen, enz.); — eene nieuwe regeling van het regt van registratie, waarvan het ontwerp reeds aan het oordeel van deskundigen is onderworpen; — met behoud van het tweeledig beginsel van belasting en formaliteit, en welk ontwerp spoedig schijnt te zullen kunnen worden ingediend. De vermindering der opbrengst dezer middelen wordt op een millioen begroot, maar met het uitzigt op verbetering, vermits de belasting op meer billijke grondslagen zal gevestigd zijn.

De mindere opbrengst der middelen, ten gevolge van deze maatregelen, wordt op *f* 6,800,000 begroot; de meerdere opbrengst op *f* 7,040,000.

Met de afschaffing van den accijns op de brandstoffen verlangt de minister met April aanstaande te beginnen, en alsdan met de verhooging van het regt op het gedistilleerd, de koffij en de thee.

Verder heeft de minister doen opmerken, dat de suiker-wetgeving niet zonder gevaar voor de nijverheid op eenmaal in haren natuurlijken toestand kan worden gebragt. Z. E. wenscht, door eene eenvormige regeling dezer wetgeving tusschen Nederland, Frankrijk, Belgie, Engeland en welligt ook het Tolverbond, de belangen der industrie met die der schatkist overeentebrengen. Mogt dit mislukken, dan zou de Regering middelen beramen, om de opbrengst dezer belasting meer productief te maken.

Ten slotte heeft de minister verklaard, dat, naar zijn inzien, thans de tijd geboren is om tot eene wenschelijke herziening van het belastingstelsel overtegaan.

— In de bijeenkomst van de Tweede Kamer van heden is ingediend de begrooting voor de werkzaamheden voor den aanleg van de staats-spoorwegen in 1863.

In deze bijeenkomst is ter tafel gebragt het ontwerp van het adres van antwoord der Kamer op Z. M. aanspraak. De vergadering heeft besloten om op aanstaanden maandag daarover te beraadslagen.

— Men heeft opgemerkt, dat het ontwerp op de dusgenaamde cultuur-wet nog niet weder bij de Tweede Kamer is ingediend, en men meent te kunnen verzekeren, dat dit ontwerp niet weder aan de beraadslaging dezer vergadering zal worden onderworpen.

HAARLEM, 20 September.

Telegrafische Berigten.

TURIN, 19 September. Prins *Napoleon* en Prinses *Clotilde* worden tegen den 25sten verwacht. Het huwelijk van Prinses *Pia* zal vermoedelijk den 27sten plaats hebben.

Voor den verkoop der domeinen is een reglement vastgesteld. De staat van beleg voor Napels zal nog eenigen tijd aanhouden. Op Sicilie zal dezelve worden opgeheven, zoodra de gemeente-besturen gezuiverd zullen zijn.

De voor den zuidelijken spoorweg gevorderde 15 millioenen zijn betaald.

LISSABON, 17 September. [Van *Reuter*.] Het zesde regiment is te Braga in opstand geraakt. Op officieren is geschoten. Een majoor is gesneuveld. Twee regimenten, van hier derwaarts gezonden, hebben de orde hersteld. De Regering heeft zeer ernstige maatregelen genomen voor het behoud der rust.

LONDEN, 20 September. [Van *Reuter*.] Volgens berigten uit Nieuw-York van den 10den dezer, was de generaal *M'Clellan* van Washington opgerukt naar het noorden van Maryland om de Separatisten daar aantevallen. De voor Baltimore geposteerde scheepsmagt der Federalisten zou die stad vernielen, indien deze gevaar mogt loopen van door de Separatisten vermeesterd te worden. — De generaal *M'Dowell* was van zijn commandement ontheven en had voor den tijd van drie weken verlof bekomen. — De strenge bevelen van het federaal gouvernement, ten aanzien van de conscriptie, waren ingetrokken. Ook was nu aan de ingezetenen weder toegestaan om zich op reis te begeven. Vele gezinnen maakten daarvan gebruik om Washington te verlaten. — Bij het Congres der Zuidelijke Confederatie is eene voordragt der Regering ingekomen, om haar tot eene nieuwe ligting van 300,000 man te magtigen.

PETERSBURG, 20 September. Bij een keizerlijk manifest is voor het jaar 1863, na een zesjarigen stilstand der rekrutering, eene ligting bevolen van vijf man op elke duizend inwoners. Deze rekrutering zal den 15den Januarij aanst. beginnen.

PARIJS, 20 September. *La Patrie* meldt, dat het onwaar is, dat de Porte heeft verlangd het suzereine gezag over Montenegro uitoefenen en voegt daarbij, dat de fransche gezant te Konstantinopel last heeft bekomen om medetewerken tot de handhaving van het *status quo*, wat Montenegro betreft, hetwelk door den aanleg van een militairen weg met blokhuis ernstig zou worden verstoord. — *Le Pays* verzekert, dat, ten gevolge van nadere instructien, de reis van den gezant *de la Valette* naar Frankrijk is uitgesteld.

LONDEN, 20 September. [Van *Reuter*.] De laatste berigten uit Canton en Macao luiden ongunstig. De typhus heerschte aldaar zeer sterk en te Chefoo de cholera. In Tonquin is een opstand uitgebroken.

Al de buitenlandsche gezanten hebben de Japansche hoofdstad Jeddo verlaten.

De wedrennen, op heden den 20sten September op de renbaan bij Zandvoort gehouden, zijn door goed weder begunstigd, en hebben de tegenwoordigheid van een groot aantal belangstellenden uitgelokt.

Bij de mededinging van paarden van heeren officieren is de eerste prijs behaald door den heer *Exalto d'Almaras*, en de tweede prijs door Z. K. H. *den Prins van Oranje*.

Bij de heeren-harddraverij is de eerste prijs behaald door den heer *A. Wijnandts*, van Haarlem, en de tweede door den heer *de Paauw Gerlings*.

Bij den heeren-wedren is de eerste prijs behaald door den heer *A. A. Wambersie*, van Rotterdam; de tweede door Z. K. H. *den Prins van Oranje*.

Bij den boeren-wedren is de eerste prijs behaald door den heer *Voorthuizen*, van Velsen en de tweede door den heer *C. v. d. Mey*; van Zandvoort.

— De *Prov. Overijss. Cour.* meldt, dat den 7den October aanst. de eerste steen gelegd zal worden van de spoorwegbrug over den IJssel voor de Centraal-spoorwegmaatschappij, en dat Z. Exc. de minister van Binnenl. Zaken, welke met andere autoriteiten is uitgenoodigd, zich voorstelt, die plegtigheid te zullen bijwonen.

— Uit het dezer dagen uitgebragte jaar-verslag van het te Amsterdam gevestigde Kon. Zoölogisch Genootschap *Natura Artis Magistra* blijkt o. a., dat het getal der leden tot 3630 is geklommen, en dat die instelling in het afgeloopen jaar door 34,308 vreemdelingen en 31,129 werklieden en dienstboden bezocht is, terwijl buitendien aan de verpleegden in verscheidene instellingen van weldadigheid de vrije toegang verleend werd. De Diergaarde, het Museum en de Bibliotheek nemen steeds in uitbreiding toe. De inkomsten hebben in het laatste boekjaar *f* 137,008 bedragen, tegen *f* 120,986 in 1857. Aan schuld is gedelgd bijna *f* 83,000, en op de koopsom van gekochte perceelen en gronden is bijna *f* 57,000 afbetaald.

— Volgens een berigt van Zr. Ms. consul te Hongkong, dd. 8 Julij jl., kwamen aldaar gedurende de eerste 6 maanden van 1862 11 nederlandsche schepen aan, waarvan 3 regtstreeks uit Nederland en 1 uit Java. Twee vreemde schepen kwamen uit Nederl. Indie. Naar vreemde havens vertrokken 10 nederlandsche schepen. Alle vonden voordeelig emplooi, hetzij in de kustvaart, hetzij bevracht van Manilla naar Australie. De vrachtvaart is in de laatste tijden zeer voordeelig geweest; de aanwezige scheepsruimte voldoet niet aan de behoefte, en deze neemt steeds toe. Niet alleen is de kusthandel aanzienlijk vermeerderd, maar het gebruik der europesche schepen wordt dagelijks meer algemeen onder de chinesche kooplieden. (*Staats-Cour.*)

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 20 September. Den 19den dezer in **Texel** BINNENGEKOMEN: *Advena*, Hales, Sunderland; de stoomb. *Alert*, Hull; *Albion*, Morck en *2de Brödren*, Svendsen, beide van Frederikstad; *Nordstiernen*, Christensen, Drammen; *Skulda*, Hansen, Tonsberg.

UITGEZEILD: *Frithiof*, Lauritzen en *Jennett*, Roag, beide naar Newcastle; *Beaton*, Fortigh, Sunderland; *Jane Spoors*, Bruning, Seaham; *Annachiena*, van Sluis, Jarmouth; *Aeolus*, Wegener, Riga; *Ida Zijlker*, Hazewinkel, avontuur. Wind o. n. o.

Den 19den dezer in **Helvoet** BINNENGEKOMEN: de stoomb. *Bordeaux*, Bordeaux; *Osprey*, Hartlepool; *Swallow*, Hull; *Catharina*, Caspers, Koningsbergen; *Merwestroom*, de Goede, Bergen.

UITGEZEILD: *Sicco*, Potjer, Triest; *Herthina*, Gudmansen, Stettin; de stoomb. *Elve*, Hamburg; *Johanna Paulina*, Wessels, avontuur. Wind o.

Den 4den dezer te Newjork binnengekomen: *Advaneo*, Renouf, Rott.

Den 13den dezer te Livorno binnengekomen: *Graf von Bulow*, Berg, Amsterdam.

Den 15den dezer te Genua binnengekomen: *Maritimo*, Dodero, Amsterdam; en uitgezeild: *Concurent*, de Jonge, Patras.

Den 17den dezer te Falmouth binnengekomen: *Cornelia*, Teensma, Candia naar Stettin.

AMSTERDAM, 20 September. Heden is in Texel binnengekomen: *Providentia*, Newcastle; — en zijn uitgezeild: *Lebe*, Genua; *Isabella Sarah*, *Adolphine*, *John & Mary*, Newcastle; *Chance*, Sunderland; *Lion*, Londen.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Prijzen der Effecten.

20 *September* 1862. 4½ *ure.*

Thesaurie 3½ p	88 7/16	—	—
NEDERLAND.			
W. Schuld 2½ p	64½	9/16	64 9/16
" 3 "	76¾	—	—
" 4 "	99¾	13/16	99 13/16
O.-I. leen. 4 "	99½	9/16	99½
Amort. Sd. 3½ "	—	—	—
Handelm. 4½ "	138¾	—	—
Aand. Holl. Sp.	95	—	—
Leening . . 4 p		—	
Aand. R.-S. 4 "	—	—	—
R.-Sp. 2 L. 4½ "	—		
BELGIE.			
Cert. . . . . . 2½ p		—	—
" *Rots.* 2½ "	—		—
SPANJE.			
Oblig. . . . . 2 p	44½	—	—
" . . . . 3 "		—	—
" Bin. 3 "	48⅝	11/16	—
Amort. Schuld	20 7/16	½	—
Bew. Coup. . . .	—	—	—
PORTUGAL.			
Oblig. . . . . . 3 p	45 7/16	½	—
56/60 3 "	45 1/16	-	—
" uitgest.	—	—	—
RUSLAND.			
Hope&C°. 5 p	101⅞	—	—
" 28/29 5 "	101		—
" 31/33 5 "	—	—	—
" 1840 4 "	—	—	—
Or. 2 3 4 L. 4 "	—	—	—
" 5 Leen. 4 "	—	—	—
Obl. 5 Ser. 5 "	82⅛	—	—
" 6 " 5 "	90 7/16	—	—
" Lond. 4½ "	—	—	—
" " 1859 3 "	—	—	—
" bij *Hope* 4½ "	—	—	—

Insch. Ass. 6 "	—	—	—
Cert. " 6 "	53¼	—	-
POLEN.			
Aand fl. 600 *f*	163½	—	
Oblig. . . . . 4 p	—	—	—
PRUISSEN.			
Oblig. . . . . 4½ "	—	—	-
" . . . . 5 "	—	—	—
OOSTENRIJK.			
Obl. *Goll* 5 p	—	—	—
" " 4 "	—	—	—
" Met. 5 "	52 7/16	¾	52⅝
" " 2½ "	27¼	5/16	—
" r. Amst. 5 "	74½	11/16	74 11/16
" Nat. 54. 5 "	61¼	½	61 7/16
Bankaktien	735	736	—
Aand. 1854	—	—	—
" 1860	430	—	—
BRAZILIE.			
Geldl. 24. 5 p	99¼	—	—
" 39. 5 "	—	—	-
" 60. 4½ "	—	—	-
PERU.			
Geldl. 54 4½ p	—	—	—
ECUADOR.			
Obl. 1855	17	1/16	—
VENEZUELA.			
Oblig. . . . 3 p	26¾	⅞	26¾
" . . . 1½ "	13 5/16	⅜	13 5/16
GRENADA.			
Oblig. . . . 4½ p	—	—	—
MEXICO.			
Oblig. . . . 3 p	32 9/16	⅞	32⅞
N.-AMERICA.			
Bankaktien	—	—	—
Ill. Spw. Aand.	—	-	—
" Obl. C. B. 7 p	78¾	—	—

5 pct. Russen 1862, 90⅜; Russ. Spoorw. volg. 193¼, 193½, 193¼; Rusl. Adm. Hamb. 81¼; Oost. Aand. 1839, 319; Fr. Oost. Sp. 127; Napels Cert. bij L. & B. 60½; Gren. uitg. 5½; dito 1 pc. 5 5/16; Griekenl. 7 11/16.

Koers van het geld: Bel. 3. Prol. 3 Disk. 3½.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der *Effecten-Societeit:*

BOON HARTSINCK, *President*. J. KLEEBLAD, *Secretaris*.

Binnenl. fondsen zonder belangrijke verandering; oostenrijksche en mexicaansche hooger, naar Venezuela's was meerdere vraag.

WEENEN, 20 September. De 5 pc. Met. 71.

LONDEN, 20 September. De 3 pc. gecons. 93¾.

PARIJS, 20 September. De 3 pc. renten 69 fr. 10.

---

met de in te komen giften, die verzocht worden te zenden onder het motto *Hulp*.

HULP-ONDERWIJZERS te Haarlem.

Aan de openbare Scholen te Haarlem, zijn ten gevolge van bevordering, Vacant de volgende **HULP-ONDERWIJZERS-PLAATSEN.**

Aan de School lett. D, die van Hulp-Onderwijzer, op eene Jaarwedde van *f* 500; en

Aan de Scholen lett. B en C, elk eene van Hulp-Onderwijzer op eene Jaarwedde van *f* 400.

Belanghebbenden, de gevorderde vereischten bezittende, worden uitgenoodigd hunne stukken voor den 1sten October aanstaande, *franco* aan Burgemeester en Wethouders van Haarlem intezenden.

Haarlem, 12 *September* 1862.

Burgemeester en Wethouders van Haarlem,
FOCK, Burgemeester.
J. TIELENIUS KRUYTHOFF, Secretaris.

JONGELINGS-VEREENIGING.

Donderdag 25 September, des avonds ten 8 ure, zal in het Locaal in de Ridderstraat, door den Wel-Eerw. Heer **G. A. HOOG**, Pred. alhier, eene **LEZING** worden gehouden, waarbij alle belangstellenden en Jongelingen worden uitgenoodigd.

HOLLANDSCHE IJZEREN SPOORWEG-MAATSCHAPPIJ.

De Raad van Administratie, als daartoe gemagtigd in de Algemeene Vergadering van Deelhebbers, dd. 25 Maart 1861, berigt dat, om aan het verlangen van herhaaldelijk bij hem ingekomen verzoeken te voldoen, hij andermaal besloten heeft aan **Houders van Gescheurde** of **Beschadigde Aandeelen** in deze Maatschappij, de gelegenheid te geven hiervoor **DUPLICATA** te bekomen.

Dientengevolge zal er gedurende de maand October eerstkomende, aan het Hoofd-Kantoor op het Rokin, van des voormiddags 10 tot des namiddags 2 ure worden gevaceerd, tot het in ontvangst nemen van zoodanige gescheurde of beschadigde Aandeelen, waarvoor de Houders Duplicata wenschen te bekomen.

Deze Aandeelen moeten (met eene geteekende Lijst der Nummers naar volgorde) worden ingeleverd, en zullen aan de Houders worden teruggegeven, nadat daarop het verzoek om Duplicata te ontvangen, zal vermeld zijn.

De kosten ten bedrage van *f* 2,50 per Aandeel moeten bij deze aanvrage worden voldaan.

Zoo spoedig doenlijk zullen bij latere Advertentie genoemde Aandeelen worden opgeroepen ter inwisseling tegen de Duplicata.

Amsterdam, 16 *September* 1862.

De Raad van Administratie voornoemd,
J BROUWER ANCHER, (Comm.-Presid).
J. BORSKI, (Comm.-Secr).

*** De bekende en onbekende Schuldeischers in de onder het voorregt van Boedelbeschrijving aanvaarde Nalatenschappen van ARIE DIKKER en MAARTJE HOOGLAND, in leven Echtelieden, gewoond hebbende in de Gemeente Barsingerhorn c. a. en aldaar in den loop dezes jaars overleden, worden opgeroepen om, op Woensdag 1 October 1862, voormiddags 11 ure, te verschijnen in de Herberg *'t Fortuin* te Barsingerhorn, ten einde aan hen worde afgelegd **Rekening en Verantwoording** van het in die Nalatenschappen gevoerd beheer, en, indien er geen verzet plaats heeft, hunne vorderingen te ontvangen, voor zoo verre het bedrag der Nalatenschappen zal toelaten.

Hulp-Onderwijzer.

Voor de openbare school, te *Sandpoort* (gemeente *Velsen*) wordt een **HULP-ONDERWIJZER** gevraagd, op eene jaarwedde van *f* 350.

Adres, onder overlegging der vereischte stukken, aan den Heer Burgemeester van *Velsen*. Brieven *franco*.

*** Aan de *openbare Armenschool* te Wageningen, wordt ten spoedigste gevraagd, een **HULP-ONDERWIJZER**, op eene Jaarwedde van *f* 375.

Gegadigden vervoegen zich met *vrachtvrije* Brieven, onder overlegging van Stukken, aan den Burgemeester der Gemeente.

HULP-ONDERWIJZERS!

Men verlangt te Katwijk aan Zee, (Z.-H.), ten spoedigste eenen **HULP-ONDERWIJZER**, tegen eene Jaarwedde van *f* 450. Men adresseren zich met *franco* Brieven, aan den Heer Voorzitter der Plaatselijke-Schoolcommissie.

HULP-ONDERWIJZER,

wordt gevraagd aan de openbare Lagere School te Oldenzaal, op een Salaris van *f* 300 's jaars. Er bestaat tevens gelegenheid tot verdere studie in de Talen en Wiskunde.

Eigenhandig geschrevene *franco* Brieven, met de noodige bewijzen, worden ten spoedigste ingewacht bij den Burgemeester der Gemeente Oldenzaal.

Er wordt gevraagd op de openbare Scholen bij de Armen-inrigting te *Zwolle*:

Een Hulp-Onderwijzer,

op eene Jaarwedde van minstens *f* 300.

Adres *franco*, met de noodige bewijsstukken, aan Burgemeester en Wethouders van Zwolle.

*** Voor een Instituut in Overijssel, vraagt men een' **EERSTEN SECONDANT**, van de P. G., bevoegd tot het onderwijzen der moderne Talen en der Wiskunde. Salaris boven Inwoning, Tafel en Wasch *f* 500,—. Brieven *franco*, onder Letter S., aan den Boekhandelaar B. L. VAN DAM, te Kampen.

REGISTRATIE.

Ten Kantore van Registratie en Domeinen te Heusden, bestaat gelegenheid tot plaatsing van een' **ASPIRANT.** Adres met *franco* Brieven, ten Kantore voormeld.

Hulp-Onderwijzer.

Aan de openbare lagere School te Vaassen, wordt tegen 1°. October e. k., op eene Jaarwedde van *f* 400 gevraagd, een **HULP-ONDERWIJZER**, tevens in staat tot het geven van onderrigt in de Fransche Taal.

Reflecterenden, gelieven zich met overlegging der noodige Bewijsstukken, ten spoedigste met *franco* Brieven, aan den Heer Burgemeester van Epe te adresseren.

*** *Burgemeester en Wethouders van* 's GRAVENHAGE, noodigen hen uit, die verlangen in aanmerking te komen voor de betrekking van **HULP-ONDERWIJZER** der 4de klasse, bij eene der Armenscholen te 's Gravenhage of Scheveningen, hunne aanvragen daartoe, vergezeld van de noodige bescheiden, *vóór of uiterlijk op den 25sten October* 1862, ter Plaatselijke Secretarie, 2de Afdeeling, intezenden.

Om naar deze betrekking, waaraan eene Jaarwedde van ***f* 250** is verbonden, te kunnen dingen, wordt vereischt het bezit eener **acte van bekwaamheid** als Hulp-Onderwijzer.

Aan hen die, buiten 's Gravenhage of Scheveningen woonachtig zijnde, tot **Hulp-Onderwijzer** 4de klasse benoemd worden, zal *tijdelijk* eene jaarlijksche Toelage van ***f* 150** voor verblijfkosten, afgescheiden van de Jaarwedde van *f* 250, worden toegekend.

Meerdere inlichtingen ten dezen aanzien, kunnen verkregen worden bij de 2de Afdeeling der Plaatselijke Secretarie.

's Gravenhage, den 15*den September* 1862.

F. G. A. GEVERS DEYNOOT,
Burgemeester.
P. WINTGENS,
Secretaris.

*** In de Gemeente Tubbergen, Provincie Overijssel, wordt gevraagd:

1°. Een **HOOFD-ONDERWIJZER**, voor de Dorpsschool, waaraan verbonden is, eene Jaarwedde van *f* 400, eene vergoeding van *f* 50, voor het gemis van vrije Woning, en de opbrengsten der Avondschool, die niet begroot kunnen worden. 2°. Een **HULP-ONDERWIJZER**, om aan het Hoofd der School te Fleringen te staan, op eene Jaarwedde van *f* 200, en eene vergoeding van *f* 40, voor het gemis van vrije Woning.

Sollicitanten worden uitgenoodigd, om zich voor 25 October e. k., met *franco* Brieven, te adresseren aan den Burgemeester der Gemeente.

*** In eene Apotheek te Leiden, verlangt men een bekwaam **BEDIENDE.** Adres met *franco* Brieven, onder Letter A., bij den Boekh. J. W. VAN LEEUWEN, Breedestraat te Leiden,

bij wien verschenen is:

MACKENZIE, GEENE AANBEIJEN MEER!

PRIJS 75 CENTS.

*** Een **JONG MENSCH**, gewoon aan een beschaafden omgang, geëxamineerd voor de vakken van het gewoon Lager Onderwijs en het Fransch, bedreven in de Engelsche Taal en Gymnastiek, en bekend met de beginselen der Wiskunde, zoekt eene betrekking als *Huis-Onderwijzer*. Brieven *franco* Letter A., bij den Boekhandelaar H. A. TJEENK WILLINK, te Arnhem.

*** Bij een' Notaris ten Platten Lande, in Zuid-Holland, kan een beschaafd **JONG MENSCH**, van de P. G., worden geplaatst, om te worden opgeleid in het Notariaat en Administratie, met Kost, Inwoning en Huisselijk Verkeer. Adres *franco*, onder Letter N., aan het Advertentie-Bureau van H. NIJGH, te Rotterdam.

*** Een **JONG MENSCH**, P.G., oud 19 jaren, een paar jaren in een Winkel van Koloniale Waren werkzaam, de voldoenste getuigschriften kunnende leveren, wenschte zich tegen Nov. e. k. verplaatst te zien. Adres onder Lett. F, bij den Boekhandelaar JOHs. WILMES, te Almelo. Brieven *franco*.

STEENDRUKKERS!

Een **STEENDRUKKER**, Crayon en Kleurendruk grondig verstaande, kan tegen goed Loon, vast werk bekomen. Belanghebbenden, adresseren zich met *franco* opgaven, bij wien men vroeger werkzaam was, aan den Heer A. KNOOP, Klein Heiligland te Haarlem. Letters V. N.

*** *Burgemeester en Wethouders van* HULST, in het voormalig Staatsvlaanderen, Provincie Zeeland, hebbende eene bevolking van 2300 Zielen, roepen bij deze op, een bekwaam **STADS GENEES-, HEEL- en VERLOSKUNDIGE**, op eene, bij de voor die betrekking vastgestelde instructie, bepaalde Jaarwedde van *f* 500, t. w. van de Gemeente *f* 300 en van het R. C. Armbestuur *f* 200.

De bevoegde Geneeskundigen, welke genegen mogten zijn hierna te dingen, worden verzocht, vóór of uiterlijk op den 1sten October e. k., hunne diploma's en andere bewijzen van bekwaamheid en goed gedrag, aan den Heer Burgemeester van Hulst overteleggen of *franco* intezenden.

Hulst, P. PIERSSENS, Burgemeester.
den 1*sten September* 1862. J. ROTTIER, Secretaris.

MUZIJK-ONDERWIJZER EN ORGANIST.

Door het vertrek van den Heer *Utermöhlen*, naar Hoorn, zijn de Betrekkingen van **MUZIJK-ONDERWIJZER en ORGANIST**, in de Martinikerk te Franeker, aan ieder van welke een vast Jaarlijksch Traktement van *f* 200 verbonden is, vacant geworden zijn; zij die bekwaam en genegen zijn om die betrekkingen te bekleeden, worden hiermede uitgenoodigd, zich in *persoon* of met *franco* Brieven, voor den 1sten October 1862, te wenden tot het Gemeente-Bestuur van Franeker.

*** Tegen November of wat later, bied zich aan: Een Protestantsch **TUINKNECHT** of **TUINMAN**, grondige kennis van Snoeijen, Broeijerij en Moezerij, waar hij, alsmede van zijn gedrag, de beste bewijzen van kan overleggen. Brieven *franco*, onder Letter A., bij den Boekh. E. TER HAAR, te Dieren.

*** Wordt gevraagd tegen 1°. November a. s.: Eene bekwame **KEUKENMEID**, van de P. G., voorzien van goede getuigen. Adres bij den Boekverkooper A. H. BAKHUYZEN, te 's Gravenhage. Brieven *franco*, onder Lett. A.

ATTENTIE.

In eene groote winstgevende Zaak, wordt ter uitbreiding gevraagd, **2000 à 3000 MILLES**, het minste te berekenen is 6 à 7 Gl. per dag Winst. Met *franco* Brieven, onder Letters X. X., aan den Heer A. KNOOP, Klein Heiligland te Haarlem.

*** Voor eene Jufvrouw van goeden huize, P. G., die eene beschaafde opvoeding heeft genoten, vele bekwaamheden en eene ruime mate van gezond verstand bezit, wordt eene **LIEFDEVOLLE OPNAME** verzocht als *Jufvrouw van Gezelschap*, daar zij, door ligchaamsgebreken, niet voor zware betrekkingen geschikt is. Een belangstellend vriend beveelt haar met vertrouwen aan en zal gaarne nadere inlichtingen geven, op *franco* aanvragen, onder Ls. W. K. S., aan den Heer A. KNOOP, Klein Heiligland te Haarlem.

*** Eene **KINDER-JUFVROUW** of **BONNE**, van de P. G. en van goede getuigen voorzien, thans nog in betrekking zijnde, wenscht tegen Nov. e. k. in dergelijke geplaatst te worden. Verzoeke *franco* Brieven, onder Lett. O. S., aan den Boek-, Papier- en Muziekhandel van F. J. MACDONALD, te Haarlem.

*** Tegen *f* 70 Loon, met toezegging van verhooging, naar bekwaamheid en dienstjaren, wordt te Amsterdam, met November gevraagd: Eene fatsoenlijke, zindelijke en gezonde **DIENSTBODE**, bekwaam voor Keuken en Huiswerk, bij voorkeur Protestant. Adres *franco*, onder Lett. B., met bijvoeging van voldoende bewijzen van trouw en eerlijkheid, in de Linieërfabriek van J. J. WIJCHERS, Oude Leliestraat te Amsterdam.

*** *Meslles* DOMPELING, *à Zutphen, désirent engager pour le mois de Novembre, ou plus tôt, une* **SECONDANTE** *de la Suisse Française. Celle qui enseignera aussi l'Allemand aura la préférence. Lettres affranchies.*

*** *Burgemeester en Wethouders van* HILLEGOM, zijn voornemens op *Maandag* den 29*sten September* 1862, des voormiddags ten *tien* ure, ter Secretarie dier Gemeente, in het openbaar Aantebesteden:

Het *vijfjarig* onderhoud van een *tweetal* **GRINDWEGEN**, in die Gemeente, waarvan Bestek en Voorwaarden ter lezing liggen, in het Logement *het Wapen van Friesland*, aldaar.

OMNIBUS-DIENST.

De ondergeteekende berigt, dat de **eerste OMNIBUS-DIENST**, van en naar **Zandvoort**, zal ophouden te Rijden den 22sten September 1862, tot nadere aankondiging.

J. VAN DEN BERG.

VERKOOPHUIS

Groote Markt bij de Koningstraat.

Ontvangen eene ruime keuze *Porceleinen-, Bronzen-* en *Kristallen* **MODERATEUR-LAMPEN**, in verschillende nieuwe en élégante Modellen.

Een nieuw soort **MODERATEUR LAMP-GLAZEN**, welken een veel helderder licht verspreiden dan de gewone soorten.

Alsmede *Engelsche* **BOLLEN-GLAZEN**, een nieuw model met Standaard, hetwelk veel doelmatiger en fraaijer als het oude is. J. P. KARTHAUS.

Haarlem, 20 *September* 1862.

*** Aanbieding voor Buitenlandsche verzending van **LINDEN-, KASTANJES-** en andere diverse **HEESTERS, GRINTHOUT-SOORTEN ENZ., ENZ.** Adres *franco*, Lr. A. A., bij de Boekhandelaars M. SCHOONEVELD & ZOON, Beurssteeg E 188, te Amsterdam.

FABRIEK EN MAGAZIJN

van alle soorten van

IJZERWERKEN.

De Ondergeteekende berigt dat zijn MAGAZIJN weder zeer ruim voorzien is van zeer eligante **HAARDEN** en **KAGCHELS**, fijn geslepen **ENGELSCHE HAARTSTELLEN**, keurig verlakte **TURF- en KOLENBAKKEN, TURFMANDEN**, enz., ook zijn bij hem voorhanden differente **IJZEREN LEDIKANTEN, WIEGEN, VUURMANDEN, KOOKFOURNUIZEN, KEUKEN-GEREEDSCHAP** en zeer vele andere **ARTIKELEN.**

Haarlem, Spaarne, Wijk 2 N°. 176—79.

F. B. MEYLINK.

Callewaert's Schrijfmethode.

De **SCHRIJFBOEKJES** en **STALENPENNEN** voor deze methode der Schoon-schrijfkunst, zijn voortdurend in depôt voorhanden bij den Boekhandelaar J. J. VAN BREDERODE, te Haarlem.

Vallende Ziekte.

De Ondergeteekende Genees- en Heelkundige te Anna-Paulowna-Polder, zal den 25sten e.k., des voormiddags van 10 — 2 ure en verder alle maanden, op nader aan te wijzen datum, aan *het Tolhuis* nabij Amsterdam, te spreken zijn over het genezen van **VALLENDE ZIEKTE.**

P. C. KIEL.

*** Op een aangenaam Dorp, nabij Utrecht, bestaat voor een of twee Dames, of gehuwde Lieden, gelegenheid ter **INWONING**, in een stil Gezin, P. G., met Kost en Bediening. Ook is men niet ongenegen een of twee ouderlooze Kinderen ter verzorging bij zich te nemen. Adres, *franco* Brieven, Lett. B. Z., bij den Boekhandelaar W. BEETS, te Delft.

*** Tegen matigen Prijs te HUUR, om van stonde aan te aanvaarden: Een zeer logeabel **HUIS**, bij de Kom des Dorps te Maurik, met of zonder den annexen Grond tot Tuin en Teelland, ter grootte van 20 Roeden, 20 Ellen.

In *persoon* of op *franco* Brieven, nadere informatiën te bekomen, bij den Eigenaar W. VAN DER SALM, Hoofd-Onderwijzer ter genoemde plaatse.

*** **UIT DE HAND TE KOOP:**

EEN HUIS,

bevattende onderscheidene Kamers, Keuken, Zolder en grooten Kelder, op de Korenmarkt te Delft. Te bevragen bij den Mr. Loodgieter F. W. BRAAT, aldaar.

TE KOOP.

In de nabijheid van een welvarend Dorp in Gelderland: Een **HEERENHUIS**, met **BOERDERIJ-GEBOUWEN** en circa 40 B. **LAND**. Adres *franco*, onder N°. 300, bij den Boekh. W. F. DANNENFELSER, te Utrecht.

SCHOOLBANKEN

TE KOOP, voor weinig geld zes stuks, die met geringe kosten te veranderen zijn en Banken volgens nieuw Model. Brieven *franco*, adres D. VAN DER HOEVEN, te Ouderkerk a/d Amstel.

*** **N. J. VAN BEMMEL, J. H. BRINKMAN, J. VAN DER VLUGT, T. A. LIWIJN, N. WAALEWIJN** en **W. M. VAN BEMMEL**, Makelaars, presenteren als lasthebbende van hunnen Principaal, op Zaturdag den 4den October 1862, des avonds na vijf ure, in het Logement *de Gouden Leeuw*, te Haarlem, in openbare Veiling te Verkoopen:

Ten overstaan van den Notaris Mr. **H. A. F. D. VAN MEEUWEN.**

Een groot, hecht, sterk, weldoortimmerd en zeer net onderhouden **HUIS** en **ERVE** met **TUIN**, staande en gelegen te Haarlem aan de Westzijde van de Kleine Houtstraat, geteekend Wijk 3 N°. 244, Kadaster Sectie D., N°. 343, groot 2 Roeden, 10 Ellen.

Breeder bij Billetten omschreven en nadere informatiën bij bovengemelde Makelaars. De bewijzen van Eigendom en Veilcondítiën, zullen drie dagen vóór en op den Verkoopdag ter Visie liggen, ten Kantore van den Notaris voornoemd.

Openbare Verkooping

DER

HEERLIJKHEID YZENDOORN.

De Notaris **Mr. H. DIJCKMEESTER**, te *Tiel*, zal volgens plaatselijke [illegible] gebruiken

VERKOOPEN:

1°. De Hooge **HEERLIJKHEID YZENDOORN**, gelegen in het Polderdistrict *Nederbetuwe*, Provincie *Gelderland*, met de regten daaraan verbonden, Collatie van Predikant, vrije Jagt in den Polder *Yzendoorn*, het regt tot het voeren van het Wapen der Heerlijkheid, voorts eenige **TIJNSEN**, en eenige Perceelen **BOUW-** en **WEILANDEN**, te zamen groot ruim 12 Bunders.

Onder Tuil, Gemeente Haaften.

2°. Een **HUIS** of **OUD KASTEEL**, voorzien van onderscheiden Beneden- en Bovenkamers, Keuken en Kelder, gelegen in Grachten aan den Straatweg bij het Veer van *Tuil* naar *Bommel*.

Voorts **TUINEN, BOOMGAARDEN, BOUW-** en **WEILANDEN**, te zamen groot 9 Bunders, 23 Roeden.

Te aanvaarden 1 Mei 1863.

De Verkoop der Heerlijkheid en Landerijen onder *Yzendoor*, zal in 10 afzonderlijke Perceelen en Massa, zoo als bij gedrukte Billetten breeder omschreven, en de Goederen onder *Tuil* in een Perceel plaats hebben, binnen *Tiel*, de Inzet den 8sten October, en de Slag op Woensdag den 22sten October 1862, beide in *het Heeren-Logement te Tiel*.

Nadere informatiën te bekomen ten Kantore van de Notarissen **Mr. H. DIJCKMEESTER**, te *Tiel*, en **Mr. J. DE HAS**, te *'s Hage*.

REVALENTA ARABICA.

Een Boer hier uit de omstreken meldde mij jl. Marktdag, dat hij vier maanden aan slechte spijsvertering leed, waardoor hij zeer verzwakte. Door het gebruik van vier Bussen **Revalenta**, die hij bij mij kocht, kan hij thans weder alle spijzen gebruiken, waardoor hij in staat gesteld is, zijne vroegere bezigheden te kunnen hervatten. (get.) Wed. J. L. LAGRO.

Meppel, 19 *Julij* 1862.

De volmaakste gezondheid, kracht en nieuwen levenslust hergeeft de **REVALENTA ARABICA.**

ZINKINGS, Hoofdpijn, Slijm, Zuur, Maagpijn, Galziekten, Aambeien, Hoest, Verstoppingen, Diarrhaea, slechte Spijsverteringen, Spanning op de Maag en andere ziekten geneest **Du Barry's Revalenta** spoedig en met weinig kosten.

Als voeding voor kleine Kinderen is zij ook bijzonder aan te bevelen en verdient de voorkeur boven de voeding met Melk. Zij verteert ligt, verzuurt niet, geeft veel voedsel en gezonde sappen. Zieken kunnen geen beter diëet houden, dan zich bij de **Revalenta** te bepalen, die op verschillende wijze zeer smakelijk gereed kan gemaakt worden.

Er zijn vele nagemaakte soorten. **Echt** is de **Revalenta** van de Heeren BARRY DU BARRY & C°., alleen te verkrijgen in het **Verkoophuis** of zijne Dépôts, in Bussen van 87½ Cents, *f* 2, *f* 3,50, *f* 8, *f* 16.

Men lette er vooral op, dat iedere Bus tot waarborg der echtheid door F. VON WINDHEIM & C°., VERKOOPHUIS, geteekend is.

Amsterdam, Verkoophuis.	Leyden, *L. G. Dirks*, Verkoophuis, Donkere Steeg.
Haarlem, *J. P. Karthaus.*	Monnickendam, *K. Slot.*
" Wed. *de Lange en van Ek.*	Nieuwe-Diep, *P. Gelhard.*
Alkmaar, *J. Brongers Gz.*	" *W. V. Bruinvis.*
Beverwijk, *D. Mijdberg.*	Purmerend, *S. J. Veen.*
Delft, Wed. *I. T. Wegner.*	Rhenen, *M. W. van de Waal.*
Dordrecht, Wed. *J. Veth Jr.*	Schagen, *W. A. Hazeu.*
Enkhuizen, *J. Riederhoff.*	Uitgeest, Wed. *J. Daas.*
's Hage, *Sack & C°.*	Zaandam, *K. Nieuwenhuis.*
Hoogwoud, *H. Storm.*	O.-Zaandam *H. A. Smit*, voor de Koog.
Hoorn, *P. J. Ruttenberg.*	" *J. G. Bender.*
Koog a/d Zaan, *H. de Jager.*	Zalt-Bommel, *A. G. Huykes.*
Krommenie, Wed. *K. J. van Treychel.*	
Medemblik, *K. H. Idema.*	

En in de bekende Depôts in de andere Steden. (9/22 61.)

Verzekerings-Bank KOSMOS,

gevestigd te ZEYST,

en goedgekeurd bij Koninklijke Besluiten van den 23sten Februarij en den 17den Julij 1862.

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL: *f* 1,800,000.

Levens-, Overlevings-, Uitzet- en Rente-Verzekeringen.

Overlevings-kassen en Uitzet-verzekeringen voor Kinderen.

Spaarbank-verzekeringen en Spaarkas.

VERZEKERINGEN VOOR DEN WERKENDEN STAND.

*De voordeelen, door den „***KOSMOS***" aangeboden, wat betreft zijne Administratie der Overlevingskassen voor Kinderen, in vergelijking met de Administratie-kosten, den deelnemers berekend door andere Maatschappijen, worden het best duidelijk gemaakt door het volgende*

Voorbeeld.

Veronderstel een kind, oud drie jaren, betaalt in ééne Overlevingskas, verdeelbaar na 20 jaren, zegge *f* 20,— per jaar, dan stort het in het geheel *f* 400,—. Nu laten zich de bestaande Maatschappijen, uitgaande van het beginsel, dat het kind zijn 23ste jaar bereiken zal, **onmiddelijk de Administratie-kosten voor den ganschen duur der storting betalen**, ten bedrage van *f* 22,50, terwijl de **KOSMOS** de Administratie-kosten berekent **bij het jaar, en over de jaarlijks gestorte gelden.**

Komt dus het kind dadelijk na het doen der eerste storting te overlijden, dan verliest de inschrijver
bij de andere Maatschappijen *f* 20,00 + *f* 22,50 Administratie-kosten. . . . . *f* 42,50.
bij den **KOSMOS** daarentegen " 20,00 + " 2,00 " . . . . " 22,00.
Overlijdt nogtans het kind eerst na verloop van vijf jaren, dan verliest de inschrijver
bij de andere Maatschappijen *f* 100,00 + *f* 22,50 Administratie-kosten. . . . . *f* 122,50.
bij den **KOSMOS** slechts " 100,00 + " 6,00 " . . . . " 106,00.

Wil men nu tegen de kans, dat het kind vóór het verdeelingsjaar mogt komen te sterven, en derhalve de gedane stortingen verloren zouden zijn, **zich verzekeren**, dan laten de andere Maatschappijen in het ondersteld geval den inschrijver zich herverzekeren **voor de volle waarde van *f* 422,50;** — van welke herverzekering de premie in eens bedraagt *f* 63,95. En bij **KOSMOS** herverzekert men alleen voor iedere **gedane** storting, zoodat de herverzekering voor iedere *f* 10,00, ingebragt ten behoeve van een kind van één jaar, niet meer bedraagt dan **twee Gulden en één-en-zestig Cents.** Deze herverzekerings-premie bij **KOSMOS** vermindert vervolgens jaarlijks, en beloopt, wanneer het kind 20 jaren oud is geworden, in het vroeger ondersteld geval **slechts drie-en-twintig Centen** voor iedere **tien Gulden** storting. Sterft evenwel, in geval van herverzekering, het kind na het eerste jaar, dan verliest de inschrijver
bij de andere Maatschappijen *f* 63,95.
en bij **KOSMOS** niet meer dan " 4,40.
terwijl de premie van herverzekering, over de 20 jaren,
bij **KOSMOS** maar bedraagt *f* 36,18.
doch bij anderen. . . . . " 63,95.

Zijnde de wijze van herverzekering bij **KOSMOS** zoo enorm voordeeliger en eenvoudiger, dat de **KOSMOS** genegen is **de stortingen in de Overlevings-kassen van andere Maatschappijen tegen zijn Tarief van Herverzekering te herverzekeren.**

De **KOSMOS** berekent *geene één ten honderd* bij de verdeeling zijner kassen, zooals andere Maatschappijen het doen, hetgeen alweder een voordeel oplevert voor zijne inschrijvers.

Wij besluiten met de opmerking, dat de gelden, in de Overlevings-kassen van **KOSMOS** gestort, worden belegd op **eerste binnenlandsche Hypotheken**, of **op het Grootboek**, van welke beleggingen, gelijk ook van het aantal inschrijvers, jaarlijks naauwkeurige opgave zal worden gedaan door de **Centraal-Directie.**

AGENTEN.

Te *Amsterdam*,	de Hr. BOON HARTSINCK.	Te *Arnhem*,	de HH. VAN RANZOW EN CIE.
" *Rotterdam*,	" HH. J. E. HAVELAAR, en W. HARTOG.	" *Utrecht*,	" Hr. A. G. H. SCHUURMAN.
" *'s Gravenhage*,	" Hr. J. L. DER KINDEREN.	" *Groningen*,	" " VAN STARKENBORGH.
" *Dordrecht*,	" " H. BRUNNER.	" *Maastricht*,	" " HERING.
" *Gorinchem*,	" " Jhr. Mr. N. H. DE GIJSELAAR.	" *Oldenzaal*,	" " D. GELDERMAN.
		" *Leeuwarden*,	" " G. A. POSTHUMA.
		" *Almelo*,	" " A. M. DIKKERS.
" *Haarlem*,	" " H. C. TOMBERGH.	" *'s Hertogenbosch*,	" " J. VAN ZUYLEN.

VERKOOPING VAN BOEKEN EN PLAATWERKEN.

MARTINUS NIJHOFF, te 's Gravenhage, zal den 6den October en volgende dagen Verkoopen: Eene uitmuntende Verzameling **BOEKEN en PLAATWERKEN**, Kaarten, Platen, Portretten enz., meerendeels nagelaten door wijlen den Generaal-Majoor **J. E. v. GORKUM**, Ridder der Milit. Willemsorde enz.

Deze Verzameling munt uit door fraaije **GALERIJ- en PRACHTWERKEN**, zoals:

Musée Français, *Le Moyen-âge et la Renaissance*, *Houbraken*, *Heads*, enz.

PITTORESQUE REIZEN: *Gaimard*, *Voy en Scandinavie*, *Maximilian de Wied*, *Voy en Amerique*, *Laborde*, *Voy en Espagne*, enz., enz.

KRIJGSWETENSCHAPPEN en KRIJGSGESCHIEDENIS, 400 Nos., waarbij de Werken van de Jomini, v. Clausewitz, enz.

Geschiedenis van Frankrijk, *Engeland*, *Duitschland en eene groote verzameling over* NEDERLANDSCHE GESCHIEDENIS en TOPOGRAPHIE, OOST- en WEST-INDIE, enz.

Eenige zeer goede Werken over GENEALOGIE en HERALDIEK

Voorts vele belangrijke Werken over STAATS-WETENSCHAPPEN, REGTSGELEERDHEID, GODGELEERDHEID, NATUURL. HISTORIE, NATUUR-, WIS- en WERKTUIGKUNDE, OUDE en NIEUWE LETTEREN.

Eindelijk eene fraaije verzameling OUDE en NIEUWE KAARTEN, MILITAIRE KAARTEN, PLANS, enz. waarbij velen geteekend.

PORTRETTEN, PLATEN, BOEKENKASTEN, SCHRIJFTAFELS, enz.

De **Catalogus** is op *franco* aanvraag te bekomen.

*** **W. J. ELSENHORST**, Makelaar, zal op Dingsdag den 7den October 1862, des voormiddags ten tien ure, voor het Huis get. W. 6, N°. 667, aan den St. Jansweg te Haarlem, publiek Verkoopen:

Mahonyhouten en andere **MEUBELEN**, bestaande uit **SCHRIJF-, THEE-, SPEEL-** en andere **TAFELS**, *waaronder eene met een extra mooi fransch marmeren blad*, **STOELEN, CANAPÉ'S, SPIEGEL in VERGULDEN LIJST**, een **TWEEPERSOONS LESSENAAR, PENDULES, PORCELEIN**, eenige **MARMEREN BLADEN**, en verder eenig gemaakt **GOUD- en ZILVERWERK**, alsmede eene kleine doch keurige verzameling moderne **SCHILDERIJEN** door voorname Meesters.

De Goederen zijn Zaturdag den 4den October 1862, particulier en Maandag daaraanvolgende voor een ieder te zien, van des voormiddags 9 tot des namiddags 4 ure.

Openbare Verkooping

TE STOLWIJK,

op Maandag den 6den October 1862, des voormiddags ten elf ure, in het Logement van den Heer *Van den Berg*, aan de Stolwijksche Sluis aldaar, van ongeveer 7 Bunders

WEI-, HOOI- EN BOUWLAND,

gelegen in den Beijerschen Polder te Stolwijk. Nadere inlichtingen zijn te bekomen ten Kantoren van de Notarissen W. A. J. ELZEVIER DOM, te Amsterdam en W. J. FORTUYN DROOGLEEVER, te Gouda.

*** PUBLIEKE VERKOOPING, van eene partij afgelegde **SCHUTTERS KLEEDINGSTUKKEN** en andere Voorwerpen, op de *Stads Doelen* te *Haarlem*, op Woensdag 24 September 1862, des voormiddags ten elf ure.

Publieke Verkooping.

De Deurwaarder **BUDDINGH**, te Rhenen, zal namens zijne Principalen, op Donderdag den 2den October a. s., des middags ten 12 ure, publiek op dag-Verkoopen, in het Logement *de Koning van Denemarken*, te Rhenen: p. m. 3 Bunders, zeer welig gegroeid 2 en 1 jarig **RIJSWAARDENHOUT**, geschikt voor Mandenmakers enz., staande bij de Stad Rhenen.

Informatiën bij voornoemden Deurwaarder.

VOOR LEESGEZELSCHAPPEN.

C. M. SMITH, **Merkwaardigheden uit het Londensche Volksleven**, Tooneelen en Schetsen uit Engelands hoofdstad. Naar het Engelsch door C. M. MENSING, 2 deelen, met vignetten, gr. 8°. *f* 4,80.

WALTHER THORNBURY, **De Rookaniers**, of de Beheerschers der Zee. Naar het Eng. door Mr. J. A. SCHNEITER. 2 deelen met platen *f* 4,90.

A. FOUQUIER, **Beeldengalerij** uit de lijfstraffelijke regtspleging. Naar het Fransch, met platen *f* 3,60.

Leiden. NOOTHOVEN VAN GOOR.

[*Zie verder het Vervolg.*]

Te Haarlem, bij JOH. ENSCHEDÉ EN ZONEN.

VERVOLG van de *Maandagsche*

HAARLEMSCHE COURANT

van 22 September 1862.

⁎⁎⁎ Ondertrouwd:
BRIELLE, 18 September 1862. Eenige kennisgeving.
Mr. F. C. R. ANEMAET, Kantonregter te *Gorinchem*, en B. C. KLEYN.

⁎⁎⁎ Ondertrouwd:
ALMKERK, 18 September 1862.
S. HEYMANS en K. DUYSER.

⁎⁎⁎ Ondertrouwd:
SNEEK, 19 September 1862. Eenige kennisgeving.
A. A. T. NIEUWENHUIS, Apotheker te *Oldenzaal*, en C. BLOEMEN.

⁎⁎⁎ Ondertrouwd:
B. H. HOEKSEMA, van *Haarlem*, Wedr. *J. Yperlaan*, en C. YPERLAAN, Wede. *P. Biemond.*
VOORSCHOTEN, 19 September 1862.
Eenige en algemeene kennisgeving.

⁎⁎⁎ Getrouwd:
BREDA, 17 September 1862.
H. G. A. A. WITTE EECKHOUT en H. V. C. VAN WESELE SCHOLTEN.

⁎⁎⁎ Getrouwd:
UTRECHT, 18 September 1862.
Mr. C. M. W. SCHNELL en M. W. E. DE KOK.

⁎⁎⁎ Getrouwd:
AMSTERDAM, 18 September 1862.
K. KOOY en J. M. DE BEER.

⁎⁎⁎ Getrouwd:
BRUNO TIDEMAN Jz, ber. Pred. bij de Rem. Geref. Gem. te *Hoorn*, en MARGARETHA DE VRIES.
AMSTERDAM, 19 September 1862.

⁎⁎⁎ Voorspoedig doch ontijdig bevallen van een' ZOON, Vrouwe *C. W. CONINCK LIEFSTING — ROIJER.*
OMMEN, 14 September 1862.

⁎⁎⁎ Bevallen van eenen ZOON *G. TER KUILE*, Echtgenoote van H. VAN HEEK.
BOUWHUIS, bij *Enschede*, 17 September 1862.
Eenige kennisgeving.

⁎⁎⁎ Voorspoedig bevallen van een welgeschapen ZOON *MARGARETHA ROUFFAER*, geliefde Echtgenoote van A. E. ANDRÉ DE LA PORTE Gzn.
ARNHEM, 17 September 1862.

⁎⁎⁎ 'sGRAVENHAGE. Den 17den September 1862, verloste voorspoedig door Gods goedheid van een welgeschapen ZOON *MARIA GEZINA MARTIN*, geliefde Echtgenoote van J. W. D. SCHMIT.

⁎⁎⁎ Heden beviel van eene DOCHTER *E. C. M. VAN HALL*, Echtgenoot van Mr. S. M. S. MODDERMAN.
GRONINGEN, 18 September 1862. Volstrekt eenige kennisgeving.

⁎⁎⁎ Bevallen van een' welgeschapen ZOON, Vrouwe *M. E. DE JONG — VAN LOGHEM.*
RIJSSEN, 18 September 1862.

⁎⁎⁎ Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER, Vrouwe *CLOTTERBOOKE PATIJN VAN KLOETINGE*, geboren *CALKOEN.*
Huize VELDHEIM, nabij *Zeyst*, 18 September 1862.

⁎⁎⁎ Ontijdig doch voorspoedig bevallen van een' ZOON *G. LODER*, Echtgenoote van J. T. PASQUÉ.
'sPRINSENHAGE, den 19den September 1862.

⁎⁎⁎ Op den 14den September 1862, is te OMMEN overleden, Mejufvrouw JANTIEN WILLINK, in den ouderdom van 75 jaren.

⁎⁎⁎ Heden overleed den Heer JAN WANSCHERS, in den ouderdom van ruim 76 jaren.
AMSTERDAM, 14 September 1862.
Dienende deze zoo tot algemeene als bijzondere kennisgeving.

⁎⁎⁎ Heden ontsliep, na langdurig lijden, tot mijne en mijner Kinderen diepe droefheid, in ruim 51jarigen ouderdom, mijn dierbare Echtgenoot ERNST ELIZA VREEDE.
C. A. VREEDE, geb. Baronnesse VAN HEECKEREN VAN BRANDSENBURG.
TILBURG, 15 September 1862.
Familie, Vrienden en Bekenden, gelieven deze als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

⁎⁎⁎ Heden overleed tot onze droefheid, onze jongste Lieveling, in wier bezit wij ons slechts drie maanden verheugden.
TH. BUSSINGH DE VRIES, V. D. M.
J. C. DE VRIES — HIEBENDAAL.
BUDEL, 16 September 1862.

⁎⁎⁎ Heden overleed onze hartelijk geliefde Moeder en Behuwd-Moeder, Mejufvrouw IDA VAN LEEUWEN, Weduwe van den Heer *H. de Ronde*, in den ouderdom van nagenoeg 66 jaren. Wat wij verliezen kunnen zij beseffen, die de overledene in haren wandel gekend hebben. Wij vertrouwen, dat haar einde vrede zij, en hopen daarom Gode te zwijgen. M. DIRKZWAGER Gz.
VLAARDINGEN, 18 September 1862.

⁎⁎⁎ Heden overleed onze jongste Lieveling BAUDINA ELISABETH, slechts 2½ jaar oud.
HARLINGEN, 18 September 1862.
S. HOEKSTRA.
G. C. HOEKSTRA — NOYON.

⁎⁎⁎ Heden overleed, in den ouderdom van ruim 71 jaren, onze geliefde Moeder en Behuwd-Moeder J. A. CORNELISSE, Wed. den Heer *H. J. Sonderman.*
UTRECHT, 18 September 1862.
G. H. SONDERMAN.
C. A. SONDERMAN.
G. G. SONDERMAN — KEY.

⁎⁎⁎ Op het onverwachts ontsliep gisteren in den Heer, op 63jarigen leeftijd, de Heer Mr. C. M. VAN DER KEMP, Raadsheer in het Provinciaal Geregtshof van *Zuid-Holland*, diep betreurd door al zijne betrekkingen en bovenal door zijne innig aan hem verbonden Echtgenoote, Vrouwe C. A. VAN DER KEMP, geb. VAN HOGENDORP.
'sGRAVENHAGE, 18 September 1862.

⁎⁎⁎ Heden overleed ons geliefd oudste Dochtertje ALIDA MARIA PETRONELLA, in den ouderdom van ruim vier en een half jaar.
G. J. VAN DIEREN BIJVOET.
A. T. A. VAN DIEREN BIJVOET — VOS.
HAARLEM, 18 September 1862.

⁎⁎⁎ Heden overleed, in den ouderdom van 49 jaren, mijne geliefde Echtgenoote JANNETJE BOUWES, mij nalatende twee Kinderen, te jong om dit verlies te beseffen.
MONNICKENDAM, 19 September 1862.
F. VOLMAR, Apothecar.
Eenige en algemeene kennisgeving.

⁎⁎⁎ Na eene gelukkige Echtvereeniging van bijna vier jaren, werd mijn geliefde Echtgenoot J. J. VAN MANEN, Hoofd-Onderwijzer aan de openbare Burgerschool alhier, mij en onzen twee Kinderen door den dood ontnomen.
KROMMENIE, 19 September 1862.
J. M. KAPTEYN, Wed. *J. J. van Manen.*
Verzoeke van rouwbeklag verschoond te blijven.
Eenige kennisgeving.

⁎⁎⁎ Voor de menigvuldige blijken van deelneming, ons betoond bij het overlijden van onze veelgeliefde oudste Dochter, betuigen wij door deze onzen hartelijken dank.
HAARLEM, 20 September 1862.
W. VAN DOORN.
E. VAN DOORN — VAN DAM.

ONDERWIJS.

Te *Leerdam*, (Prov. Z.-Holl.) wordt om dadelijk in dienst te treden: Een **HULP-ONDERWIJZER** gevraagd, op eene Jaarwedde van *f* 400. Kost, Inwoning enz., kunnen tegen billijke vergoeding, bij den Hoofd-Onderwijzer verkregen worden. Brieven *franco*, aan den Burgemeester.

HULP-ONDERWIJZERS!

Men verlangt te Katwijk aan Zee, (Z.-H.), ten spoedigste eenen **HULP-ONDERWIJZER**, tegen eene Jaarwedde van *f* 450. Men adresseren zich met *franco* Brieven, aan den Heer Voorzitter der Plaatselijke-Schoolcommissie.

⁎⁎⁎ Op een Instituut in N.-Braband, verlangt men, tegen ruim Salaris: Een **SECONDANT**, van de P. G., die in staat is, de beginselen der Fransche Taal en Wiskunde, te helpen onderwijzen. Brieven *franco*, Letter B., aan den Boekh. H. T. LEEPEL, Heerenstraat R. R. 241, te Amsterdam.

⁎⁎⁎ Een **JONGELING**, van de P. G., ruim 24 jaren oud, goede getuigschriften kunnende produceren, gedurende bijna zes jaren onafgebroken op een druk Notarieel Kantoor gewerkt hebbende en wel daarvan de vier laatste jaren als *Eerste Klerk*, wenscht zich te veranderen en tegen 1 December a. s. als *Eerste Klerk* op één dusdanig Kantoor geplaatst te worden. Adres met *franco* Brieven, onder Letters Z. Z., bij de Boekhandelaren VAN HOOGSTRATEN EN GORTER, te Zwolle.

COMPAGNON.

Iemand van 25 jaren, over een Kapitaal van p. m. 10,000 Gl. successivelijk kunnende beschikken, en de Holl., Fransche, Engelsche en Duitsche Talen magtig zijnde, wenscht zich als **MEDEWERKEND-VENNOOT**, te zien opgenomen in eene gevestigde Zaak (liefst Fabriek of Tabakszaak.) Op voorwaarde het eerste jaar met of zonder Salaris, als Bediende werkzaam te zijn. Adres onder Letters V. W., bij den Boekhandelaar E. E. TJABRINK, te Utrecht.

LANDBOUW.

Een fatsoenlijk **JONGELING**, oud 23 jaren, reeds eenige jaren bij den *Landbouw* werkzaam en betreffende bekwaamheid en gedrag, van goede getuigenissen voorzien is, zag zich gaarne met Februarij tegen een *Huur* van *f* 100 's jaars, bij een Landbouwer geplaatst, liefst te Groningen. Die hiertoe genegen mogt zijn, adressere zich *franco*, onder Letter B., bij den Boekhandelaar H. GEERTSEMA JR., te Groningen.

⁎⁎⁎ Een **HUISKNECHT**, van de P. G., 25 jaren oud, zijn Vak grondig verstaande en van goede getuigen voorzien, zag zich gaarne met November geplaatst. Adres met *franco* Brieven, onder Letters E. E., bij den Boekhandelaar J. W. EVERSZ, te Zeyst.

⁎⁎⁎ Men verlangt ten spoedigste, een **BROODBAKKERS-KNECHT**, van goede getuigschriften voorzien. Adres aan den Boekhandelaar W. STOKHUYZEN, te Gorinchem. Brieven *franco*, onder Letter Z.

⁎⁎⁎ In eene der Geldersche Steden vraagt men tegen November, in eene Banket- en Broodbakkerij: Een bekwaam **BROODBAKKERS-BEDIENDE**, van de P. G. en van goede getuigen voorzien. Adres *franco* onder Lett. P., bij den Boekhandelaar W. M. DE VRIES, te Gorinchem.

⁎⁎⁎ Eene **BURGER JUFVROUW**, van de P. G., oud 24 jaren, wenscht met October of November in een fatsoenlijk Gezin geplaatst te worden, om de Vrouw des Huizes behulpzaam te zijn in alles wat tot de huishoudelijke belangen behoort. Zij kan van gelijksoortige Betrekking goede getuigenis overleggen. Op eene liefderijke behandeling wordt meer gehecht, dan op een groot Salaris. Hierop acht gevende, wordt men verzocht te schrijven, onder Letter A., *franco*, aan de Boekh. KEMINK & ZOON, te Utrecht.

⁎⁎⁎ Eene fatsoenlijke **JUFVROUW**, van de P. G., 27 jaren oud, zag zich gaarne geplaatst tot opleiding van jeugdige Kinderen en tevens tot assistentie in de Huishouding. Zij is in staat Onderwijs te geven in de beginselen der Holl. en Fransche Talen, de Muzijk, het Handteekenen en Vrouwelijke Handwerken, benevens Wollen-Naaijen, zij is voorzien van beste getuigschriften. Brieven *franco*, onder Letts. B. A., bij den Boekdrukker P. A. DE JONG, te Arnhem.

MANUFACTUREN.

Eene **JUFVROUW**, eenigzints met het vak bekend, Protest. Godsdienst, van goede getuigschriften voorzien, niet minder als 20 jaren oud, kan dadelijk geplaatst worden in eenen Winkel van *Manufacturen* en *Kramerijen*, in een klein Geldersch Stadje. Reflecterenden, adresseren zich *franco*, onder Letters G. J., bij den Boekhandelaar A. VAN DER VEEN OOMKENS, te Wageningen.

☞ Er wordt verlangd op een Dorp in Gelderland, bij fatsoenlijke Lieden, zonder Kinderen, tegen 1 November: Eene **DIENSTBODE**, als Meid alleen, van de H. G., liefst tusschen de 30 en 40 jaren, van goede getuigschriften voorzien, tegen *f* 50 Loon. Te adresseren met *franco* Brieven, onder Letter S., bij J. WEDDING, Boekhandelaar te Harderwijk.

⁎⁎⁎ *Une* **DEMOISELLE** *Allemande de bonne famille, désire se voir placer, soit pour assister la dame de la maison ou pour soigner une dame faible, soit pour surveiller et guider de jeunes enfants. Son éducation lui permet de se présenter dans les sociétés distinguées. Pour de plus amples informations on est prié de s'adresser, lettres affranchies, sous les initiales H. J., au Libraire A. VAN DER VEEN OOMKENS, à Wageningen.*

⁎⁎⁎ *On demande un* **GOUVERNEUR**, *de préférence un Suisse, de la Religion Protestante, qui puisse se charger de l'enseignement et de l'éducation de jeunes garçons destinés aux études universitaires, demeurant l'hiver dans une des principales villes de la Hollande et l'été à la campagne. S'adresser, par lettres affranchies, sous les initiales L. T., au libraire A. H. BAKHUYZEN, à la Haye.*

⁎⁎⁎ *A Lady desires a situation as* **ENGLISH GOVERNESS** *to children under 12 years. Acquirements: good English, French, Italian, music, drawing and the rudiments of German. Address K. H. M., care of Miss COLE, Ladywell Lewisham, Kent, England.*

DUIN-ZANDAARDAPPELEN.

De ondergeteekende berigten in het algemeen en bijzonder aan hunne geëerde Begunstigers, dat zij wegens het gunstig gewas der **DUIN-ZANDAARDAPPELEN**, in staat zijn gesteld, tegen *aannemelijke* prijzen, *puike kwaliteit* te leveren, bijzonder geschikt voor *Winterprovisie* als *verzending*, waarvan Monsters op *franco* aanvrage verkrijgbaar zijn bij de Wed. Z. HOEK EN ZONEN.
Noordwijk-Binnen.

DE PILLEN VAN HOLLOWAY. *Hetgeen men in den herfst ondervindt.* Bij het veranderlijke weer in den herfst wordt het gestel van den mensch hevig op de proef gesteld en alles, wat tot de borstziekten behoort, doet zich min of meer gevoelen. Zij, die wijs handelen zullen in tijds de pijn en de vrees voor ziekte voorkomen door het tijdig gebruik van deze onfeilbare middelen. De *Zalf* van *Holloway*, goed aangewend zijnde, oefent de wonderbaarlijkste zuiverende magt uit, en mist nooit om al de schadelijke stoffen te verdrijven; zij herstelt de ongeregeldheid der functiën, door alle tijdelijke verstopping weg te nemen. De *Pillen* van *Holloway* moeten daarbij gebruikt worden, om de onzuiverheid des bloeds weg te nemen, welke de gezondheid in gevaar brengt.

Zijn op *franco* aanvragen, à contant te bekomen bij *P. M. van Renesse*, te 's Hage; bij *H. J. Giltay*, te Dordrecht; *J. Schoon*, te Alkmaar; de Heeren *Adama*, Apothekers Utrechtschestraat IJ, N°. 251 en Nieuwendijk L, N°. 78, als Depôthouders te Amsterdam; en bij *J. Straatman*, Hoofd-Depôthouder, te 's Hertogenbosch; alsmede in *Holloway's* Etablissementen te Londen 244 Strand en te Nieuw-York 80 Maden Lane.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:
Doosjes Pillen à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 6,75, *f* 13,50, *f* 20,50.
Potjes Zalf à „ 0,80, „ 1,85, „ 3,00, „ 7,05, „ 13,85, „ 20,90.

DEPOTS VAN THEËEN,

UIT HET MAGAZIJN VAN

M. RAVENSWAAY ZONEN,

te ***GORINCHEM,***

Deze **THEËEN**, uitmuntende door derzelver goede kwaliteit, worden afgeleverd in Pakken van 5 Ons, 2½ en 1 Ned. Ons, verzegeld en voorzien van bovenstaand Merk, en zijn verkrijgbaar:

Alkmaar, *J. D. Tander.*	Helvoetsluis, Wed. *Blaakkert.*
Almelo, *B. Boom.*	Heusden, *D. van Leeuwen.*
Amsterdam, *C. M. Dieperink.*	Hoorn, *J. Kleintjes.*
„ *F. W. L. Werner.*	Hulst, Gez. *de Lozanne.*
„ *J. H. van der Willige.*	Kampen, *E. J. Veuema.*
Amersfoort, Geb. *van der Steur.*	Krommenie, Wed. *K. J. v. Treichel.*
Apeldoorn, Wed. *J. W. van Aken.*	Leyden, *C. F. Hazenberg.*
Arnhem, *H. A. Bremer.*	Maastricht, *Ch. Naus.*
Assen, *F. J. Rensing.*	Meppel, *R. Oosterveen.*
Axel, *J. J. van Spanje.*	Middelburg, *J. C. Milborn.*
Bergen op Zoom, *D. Pouwels.*	Middelharnas, *J. Krijger.*
Bolsward, *J. R. Wigersma.*	Overschie, *D. Jansen.*
's Bosch, *J. J. Gostelie.*	Roermond, *H. Loomans.*
Breda, *M. Ballintijn.*	Rotterdam, *F. S. Kriellaart.*
Brielle, *K. V. Roeloffs.*	„ Wed. *H. Harmeijer.*
Brouwershaven, Wed. *D. Walrave.*	„ *C. Baljon Jr.*
Culenborg, *C. Rademaker.*	Schiedam, *C. de Lange.*
Delft, *B. Frankamp.*	Schoonhoven, *G. Geyskes.*
Deventer, *Zomerdijk Bussink & Meerburg.*	Sluis, *J. P. Keim.*
	Steenwijk, *Jacob van Velzel.*
Delden, *M. J. H. Brandts.*	Tholen, *D. Prince.*
Doesborgh, *M. J. de Roo.*	Tiel, *C. Hiebendaal.*
Dordrecht, *J. A. Knook.*	Tilburg, *A. G. Woestenberg.*
Eindhoven, *G. van Mierlo.*	Utrecht, *A. A. Dieperink.*
Geertruidenberg, *C. P. Severijns.*	Venlo, *M. F. Goossens.*
Goes, *F. Sterk.*	Vlissingen, *I. Harder.*
Gorredijk, *F. W. Osinga Sz.*	Wageningen, *M. & H. Holtus.*
Gouda, *A. v. d. Kleyn Sz.*	Woerden, *J. H. v. Boekenoogen.*
's Gravenhage, *J. Sprecher.*	„ *C. E. van der Quast.*
Groningen, *U. van Rensen.*	Wijhe, Erven *P. Westhof.*
Haarlem, *H. C. Louwerse.*	Zaandam, Gebr. *Pondman.*
Harderwijk, *W. J. Berends.*	Zierikzee, *B. Joppe Jz.*
Harlingen, *J. D. Labes.*	Zwolle, *J. J. Cavaljé.*
Hattem, *D. N. van Nes.*	Zutphen, *C. Mackenzie*, enz.

⁎⁎ Bij eene vrolijke Stad in Gelderland, waar vele Wandelingen zijn, is toevallig gelegenheid door vertrek naar elders, voor eene *Dame* of *Weduwe*, voor **KOST, INWONING, GEZELLIG VERKEER**, met **een à twee VRIJE KAMERS**, bij een klein Protestansch Huisgezin, zonder Kinderen, voor een matigen Prijs. Adres *franco* Brieven, onder Lett. Z., bij W. J. DE JONGH, Kantoor-Boekverkooper in de Koningstraat te Arnhem.

⁎⁎ Men vraagt met primo November te HUUR: Een **HUIS**, op een Dorp, Provincie Gelderland of Overijssel, gedeeltelijk Gemeubileerd of Ongemeubileerd, bevattende minstens vijf Kamers, met Tuin of Tuintje, verzoeke opgave met *gefrankeerde* Brieven, omtrent Huurprijs en Localiteit, onder Letter K, bij GEBR. KRAMER, Kantoor-, Boek- en Papierhandelaars Water bij den Dam, te Amsterdam.

⁎⁎ Men biedt te HUUR of te KOOP aan, om te aanvaarden dadelijk of met p° Mei 1863: Eene kapitale **HEERENHUIZING**, staande in de Prov. Utrecht, in eene Gemeente aan den IJssel, bevattende twaalf ruime Appartementen, allen behangen en van Stookplaatsen voorzien, voorts Keuken, Kelder, Tuin, Koetshuis en Stalling.

Behalve voor eene Fabriek- of Handelzaak, is het genoemde Perceel, ook zeer geschikt om daarin een Instituut te vestigen.

Adres met *franco* Brieven, geteekend A., bij de Boekhandelaren WEYTINGH EN BRAVE, Warmoesstraat over de St. Janstraat te Amsterdam.

Te Huur of te Koop,

tegen November aanstaande, een **HUIS**, bevattende zeven Kamers, Keuken, Kelder, Mangel-, Provisie- en Dienstbodenkamer, Zolder en verdere Gemakken, benevens welaangelegden Tuin met Schuur, staande aan den Straatweg op korteren afstand van het Station Zeyst – Driebergen van den Rijnspoorweg. *Franco* te bevragen onder de Letters Z. S., bij den Boekhandelaar STENFERT KROESE, te Arnhem.

Uit de Hand te Koop:

Een weldoortimmerd **WINKELHUIS**, geschikt voor alle Affaires, met Stalling, Deel, Tuin en Bouwgronden, gelegen in een volkrijk Dorp aan den Straatweg van Deventer naar Oldenzaal. Adres met *franco* Brieven onder Lett. Z, bij A. VAN DEN SIGTENHORST A. Jz., Boekhandelaar te Almelo.

WIJNHANDEL.

Een Wijnhandelaar, P. G., in eene der voornaamste Steden in Noord-Brabant, wenscht om zijnen vergevorderden leeftijd, zijne in volle bloei en een fatsoenlijk bestaan opleverende **WIJNZAAK**, op aannemelijke voorwaarden overtedoen. Adres *franco* Brieven L. B., bij den Boekhandelaar W. C. VAN HEUSDEN, te 's Hertogenbosch.

⁎⁎ De Notaris **J. F. POOL**, te Druten, zal op Woensdag den 1sten October 1862, des voormiddags 11 ure, ten Huize van *J. van der Sijp*, te Wamel, zonder beraad Verkoopen: Eene **UITERWAARD**, geschikt voor *Steenbakkerij*, onder Wamel, tegenover Tiel, met Huis, Hof en 2000 opgaande Wilgen, zamen groot 8 B., 94 R., 20 E. Ingezet op *ƒ* 19,000—, met 1000 hoogen, zamen *ƒ* 22,000—.

⁎⁎ Men is voornemens op Woensdag den 1sten October 1862, vóór den middag ten tien ure, in de Herberg van *Dirk Bloothoofd*, bij West-Graftdijk, in de Gemeente Akersloot, bij het nieuwe Kanaaltje, openbaar te Verkoopen. Een Kavel **GRASLAND**, N°. 17, met de daarop staande Boerenwoning, aan den Middenweg en den Noorder Ringdijk, van en in den polder de Starnmeer, Gemeente Graft, Sectie E N°. 42, 43 en 44, groot 8.85.10 en het noordelijk deel van den Kavel N°. 16, aan den Noorder Ringdijk aldaar, Sectie E N°. 38, 39 en 40, groot 5.25.20. Breedvoeriger bij Billetten en nadere inlichting te bekomen ten Kantore van den Notaris **S. A. DE LANGE**, te Alkmaar.

⁎⁎ OPENBARE VERKOOPING, in het *Heeren Logement* aan den Burg, binnen Leyden, bij Opbod op Zaturdag den 4den October 1862 en bij Afslag op Zaturdag den 11den October 1862, beide dagen des avonds ten 7 ure, ten overstaan van den Notaris **J. M. E. DERCKSEN**, residerende te Leyden, van: Een hecht, sterk en weldoortimmerd **HUIS** en **ERF**, hebbende 2 Benedenkamers en Alcove, voorts Plaatsje, Kelders, Keuken en een Vertrekje boven die Keuken, 2 groote Bovenkamers, Droog- en Turfzolder en verdere Gemakken, staande en gelegen binnen de Stad Leyden, aan de Noordzijde der Breedestraat, tusschen de Choorlammer- en Mostaardsstegen, plaatselijk geteekend Wijk IV, Nummer 240; breeder bij Billetten omschreven.

Dit Perceel kan worden bezigtigd daags vóór- en op de dagen der Veiling en der Toewijzing, van des voormiddags ten 10 tot des namiddags ten 3 ure, en is te aanvaarden den 15den October 1862.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen, zoo aan het Kantoor van den Notaris **J. TROMER**, te Voorschoten, als aan dat van bovengenoemden Notaris *Dercksen*; terwijl ten Kantore van laatstgemelden, op het Rapenburg Wijk II, Nummer 34, tusschen de Veiling en den Afslag, Verhoogingen kunnen worden gedaan, tegen genot van één vijfde der Verhoogsom.

Opvoeding en Onderwijs.

Bij TEN BRINK EN DE VRIES, te Amsterdam, is uitgegeven:

C. SCHMID'S

1e, 2e EN 3e HONDERDTAL,

LEERZAME VERHALEN VOOR KINDEREN,

ieder afzonderlijk verkrijgbaar à 30 Cts. Elk verhaal is gedrukt met eene **andere lettersoort**, (hetgeen bijzonder geschikt is om de opmerkzaamheid der Kinderen te oefenen) en eindigt met een tweeregelig versje.

Een bevoegd beoordeelaar zegt er van:

„Wie kent niet **Schmids Honderdtallen**, die zelfs door volwassenen met genoegen ter hand worden genomen en teregt; elk der korte Verhalen toch, getuigt van des Schrijvers juist oordeel, vernuft en goeden smaak. Bevordering van godsvrucht en zedelijkheid, is zijn Hoofddoel. Niet één dezer Verhalen gaf ons stof tot eenige afkeurende aanmerking. Deze Boekjes kunnen als Leesboek voor Huisgezinnen en Scholen, niet te sterk worden aanbevolen."

⁎⁎ W. L. STOELLER, te Rotterdam, heeft uitgegeven en algemeen verkrijgbaar gesteld:

Oud en Nieuw uit de

Geschiedenis der Nederlandsch-Luthersche-Kerk door J. C. SCHULTZ JACOBI.

Prijs *ƒ* 1.60.

⁎⁎ Bij VAN DEN HEUVELL & VAN SANTEN, te Leyden, ziet heden het licht:

DE SPOORZOEKER,

SCHETSEN EN TOONEELEN UIT DE AMERIKAANSCHE WILDERNIS,

naar de **6e** Fransche uitgave van

GUST. AIMARD,

2 dln. gr. 8°., met 2 Titelplaten. Prijs *ƒ* 4,90.

Onlangs verschenen van denzelfden Schrijver,

VRIJ - KOGEL OF DE WOLVIN DER PRAIRIËN, naar de **4e** Fransche uitgave, 1 deel, gr. 8°., met Titelplaat . . . . . . *ƒ* 3,25.

DE PELSJAGERS VAN DE ARKANSAS. TAFEREELEN uit de Wouden en Prairiën van Amerika. Met eene Voorrede van J. J. A. GOEVERNEUR, **2e goedkoope** druk, 1 deel, post. 8°., (300 bladz. en 5 Platen) *ƒ* 1,90. *De eerste druk van dit Werk was in 5 maanden tijds uitverkocht.*

Als uitmuntende en **boeijende** worden deze alle LEESGEZELSCHAPPEN aanbevolen, vooral **thans** nu *aller* oogen naar **Amerika**, dat **Wonderland** gerigt zijn; **AIMARD**, heeft dat Werelddeel *doorkruist* van het **Zuiden** naar het **Noorden** en van het **Oosten** naar het **Westen**, was beurtelings, *Goudzoeker*, *Jager*, *Squatter* of *Mijnwerker*, leefde vele jaren onder de Indianen als aangenomen Zoon van een hunner magtigste stammen, werd 2 maal door de Apachen aan den martelpaal gebonden en was 14 maanden Slaaf onder de Patagoniërs. 't Zijn derhalve geen Romans, die hij schrijft, maar hij zijn eigen lief en leed, zijn eigen avontuurlijke togten en bedrijven, en toch overtreffen zijne Werken door het **boeijende** van stijl en inhoud, de meesterstukken van GERSTÄCKER, COOPER en FERRY.

Ook mag in **geen** Leesgezelschap ontbreken het **beroemde** Werk van den Majoor ***VAN REES***, de **HERINNERINGEN UIT DE LOOPBAAN VAN EEN INDISCH OFFICIER.** 2 Dln., gr. 8°., met 7 Platen. . . . . *ƒ* 4,50.

Dit Werk doet een diepen blik slaan in het *intieme Indische Leven* en de Maatschappelijke toestanden in onze Kolonien, terwijl het door vorm, stijl en inhoud, tot een geheel *nieuw genre* in onze Litteratuur behoort.

⁎⁎ Woordenboeken die aanbeveling verdienen om hunne ***uitgebreidheid, deugdelijkheid en goedkoopen prijs:***

FRANSCH.

P. AGRON en G. N. LANDRÉ, **Nieuw Handwoordenboek** der Nederlandsche en Fransche Talen. Tweede, verbeterde en vermeerderde druk, door P. WEILAND en G. N. LANDRÉ. 2 dln., 2100 pag. dr. Ing. *ƒ* 2,00, geb. *ƒ* 2,50.

DUITSCH.

D. BOMHOFF Hz. **Volledig Duitsch-Hollandsch en Hollandsch-Duitsch Zakwoordenboek.** 2 dln., 966 pag. dr. *ƒ* 3,60.

ENGELSCH.

SERVAAS DE BRUIN. **Nieuw Engelsch Woordenboek**, in twee deelen, (I. Engelsch-Hollandsch, II. Hollandsch-Engelsch), bewerkt naar de beste bronnen, vooral met het oog op de behoeften van hen, die de Engelsche taal aanleeren en waarbij in Deel I achter ieder woord aanschouwelijk de algemeen gevolgde beschaafde uitspraak. Prijs 2 deelen compleet *ƒ* 6,40, id. geb. *ƒ* 6,80

Leiden. NOOTHOVEN VAN GOOR.

Voor slechts *ƒ* 8,50

is bij C. F. STEMLER, Boekh. te Amsterdam en verder alom verkrijgbaar:

DE BIJBELVERTALING,

met de aanteekeningen en Apocryfeboeken

van Prof. J. H. VAN DER PALM,

Sierlijk gebonden in 7 Banden à *ƒ* 11,75.

⁎⁎ Door de ERVEN LOOSJES, te Haarlem, is uitgegeven:

HANDBOEK VOOR NOTARISSEN,

VOLGENS

DE NEDERLANDSCHE WETGEVING

DOOR

Mr. P. MABÉ Jr.

DERDE DRUK.

Door den Schrijver herzien en aangevuld.

ONDER MEDEWERKING VAN

Mr. G. DE VRIES Az.

Vier Deelen compleet . . . . *ƒ* 14,80.

⁎⁎ NIEUWE UITGAVEN van **W. H. KIRBERGER:**

Gedachten-Stereoscoop.

Door ***TRIJFOSA***, Schrijfster van:

„De Kaleidoscoop eener Christin".

In Linnen Prachtband. . . . . *ƒ* 1,90.

GIJ ZULT MIJNE GETUIGEN ZIJN.

Het dagelijksch leven geheiligd door den geest des Evangelies.

Naar het Engelsch van ***HETTY BOSSMAN.*** *ƒ* 1,40.

Naar den Hemel.

Woorden van versterking en bemoediging voor reizigers op den weg ten Hemel.

Door ***O. WINSLOW.*** . . . . *ƒ* 1,80.

Ruwe Diamanten,

of NIJVERE HANDEN EN BRAVE HARTEN, door ***Mrs. MARSH***, Schrijfster van ***Hedley Vicars***, 2e druk, in Linnen. . . . . *ƒ* 1,50.

DE TERUGKEER VAN GOLGOTHA.

Door ***A. L. G. BOSBOOM TOUSSAINT.***

2e druk. . . . . *ƒ* -,50.

De vier temperamenten.

CHRISTELIJKE BESCHOUWINGEN over Lukas IX: 52 — 62, door ***FRIED. ARNDT.*** 2e druk. *ƒ* -,80.

Een ding is noodig,

UREN VAN HUISSELIJKE GODSDIENST-OEFENING in overdenkingen over het N. T., voor iederen dag des Jaars, door ***N. ROUSSEL***, met een Voorrede van ***J. P. HASEBROEK***, 2e druk, Afl. 1 tot 9. *ƒ* -,50.

(Compleet in 12 Afleveringen.)

De Pelgrimstogt.

Door ***JOHN BUNJAN***, op nieuw bewerkt naar de oorspronkelijke uitgave, met aanteekeningen van ***THOMAS SCOTT***, voorafgegaan van een Levensberigt van den Schrijver en eene inleiding tot diens werk door ***J. H. GUNNING Jr.***, *Pracht Uitgave*, met 68 Staalplaten. Afl. 1 tot 9. . . . . *ƒ* -,50.

(Compleet in 34 Afleveringen.)

☞ Men leze hierover de beoordeelingen in *de Boekzaal, de Vereeniging, de Gids, etc.*

⁎⁎ Bij GEBROEDERS BELINFANTE, te *'s Gravenhage*, zien het licht:

EENIGE OPMERKINGEN AANGAANDE VERSCHILLENDE PLANNEN TOT DAARSTELLING EENER ZEEHAVEN AAN DE NOORDZEEKUST, *in verband met eenen korteren toegang van* **uit Zee naar Amsterdam**, door ΡΕΟΣ. Prijs *ƒ* 0,40,

DE ECHO VAN DEN LONGROOM, OF WEERGALM DER GESPREKKEN AAN BOORD, door VERAX. Prijs *ƒ* 0,80.

DENKBEELDEN EN BESCHOUWINGEN OVER DE MARINE, DOOR EEN ZEE-OFFICIER. Prijs *ƒ* 0,30.

INDISCHE WETGEVING.

Staatsbladen voor Ned. Indië van 1816—1845, in één keurig lederen Band, met uitvoerig alphab. register, klein folio. . . . . *ƒ* 26.—.

Idem van 1846—1860, in dito band, met uitvoerig alphab. register, klein folio. . . . . . *ƒ* 27,—.

De Jaargang van 1861 en volgende, elk met uitvoerig alphab. register. . . . . *ƒ* 1.50.

Aanwijzing der veranderingen, die door latere besluiten in vroegere verordeningen, voorkomende in het Staatsblad voor Ned. Indië van 1816—1860, **gebragt zijn**, *met uitvoerig alphabetisch register Roijaal formaat.* . . . . . *ƒ* 2.50.

Indische Wetboeken, 2 dln. compleet, in 2 nette lederen banden, Zakformaat. . . . . . *ƒ* 8,50.

Mr. C. A. DE JONGH. Burgerlijk Wetboek, met aanteekeningen, roijaal formaat. . . . . *ƒ* 10.—.

Idem, geb. in linnen Prachtband. . . . . *ƒ* 10.75.

Wet op het beleid der Regering van Nederl. Indië. Toegelicht uit de gevoerde beraadslaging der beide Kamers Staten-Generaal, gr. 8°. . . . . *ƒ* 3.80.

Uitgave van JOH. NOMAN EN ZOON, te Zalt-Bommel en alom te bekomen.

Te Haarlem, bij JOH. ENSCHEDÉ EN ZONEN.

BEHOORT BIJ DE

HAARLEMSCHE COURANT

van 22 September 1862.

BEGROOTINGSWETTEN.

Heden, den 20sten September, heeft de Minister van Finantien, de heer *Betz*, de begrootingswetten over 1863 aangeboden en andere finantiële mededeelingen gedaan bij de volgende aanspraak:

MIJNE HEEREN!

De Koning heeft mij gemagtigd om de staatsbegrooting voor het jaar 1863 U aan te bieden.

Terwijl ik daaraan, op dit oogenblik voldoe, zal ik de beschouwingen daarover laten voorafgaan door een overzigt van den toestand onzer finantiën, en doen volgen door eene uiteenzetting van de inzigten en voornemens der Regering, met betrekking tot de herziening van het belastingstelsel. Zoowel met betrekking tot het een als het ander, zal ik trachten zoo volledig mogelijk te zijn, omdat ik er prijs op stel niet alleen, dat onze finantiële toestand U volkomen bekend zij, maar ook dat de plannen der Regering, omtrent onze fiscale wetgeving, U duidelijk voor oogen staan.

I. De gunstige toestand onzer finantien is U reeds gebleken, toen in de maand Julij ll. aan U werd voorgesteld, om op nieuw eene som van drie millioen aan te wenden, tot amortisatie van schuld. Sedert is daarin niet alleen geene verandering gekomen, maar de gunstige verwachtingen, die toen werden gekoesterd, hebben zich ten volle verwezenlijkt. Te meer is dit verblijdend, daar het woord tekort, dat bij de indiening der begrooting van dit jaar werd uitgesproken, een pijnlijken indruk te weeg bragt, omdat dit het gevolg was eener vermindering van bijdragen, waarop wij gewoon waren, tot nu toe te rekenen, en die wij in menig opzigt zoo zeer behoeven.

Op het voetspoor van hetgeen bij vorige gelegenheden U werd voorgedragen, zal ik:

in de eerste plaats opgeven, de overschotten van vorige diensten;

in de tweede plaats mededeelen, den staat der begrooting van het loopende jaar;

en eindelijk doen kennen, het cijfer der koloniale bijdragen, waarop wij voor de dienst van 1863 te rekenen hebben.

De overschotten van vorige diensten. — De dienst van 1859 is geheel en al aangezuiverd. In Julij dus bestond daarop nog een overschot van *f* 53,148.23½, maar bij de wet van 4 Augustus 1862 (*Stbl. n°.* 142) is dit aangewezen tot gedeeltelijke dekking van de som van drie millioen, tot amortisatie van schuld.

Het vermoedelijk overschot van de dienst 1860, werd bij de indiening der laatste amortisatie-wet opgegeven, ten bedrage van ..... *f* 9,985,138.85

Daarvan werd bij dezelfde wet afgezonderd ..... » 2,946,851.76½

Zoodat het overschot van de dienst 1860 nog bedraagt ..... *f* 7,038,287.08½

Het vermoedelijk overschot van de dienst 1861, kan thans *f* 29,904.03 hooger gesteld worden, dan bij de laatste mededeeling. Uit den staat van vergelijking, overgelegd nevens het ontwerp van wet op de middelen voor 1863, blijkt namelijk dat het bedrag der ontvangsten is ..... *f* 100,700,265.19

en dat der uitgaven ..... » 97,060,677.89

Zoodat op een overschot van ..... *f* 3,639,587.30 kan worden gerekend.

Van vorige diensten is dus nog beschikbaar:

van 1860 ..... *f* 7,038,287.08½

» 1861 ..... » 3,639,587.30

Te zamen ..... *f* 10,677,874.38½

De begrooting van het loopende jaar sloot met een te kort van *f* 6,300,000.— dat is aangewezen op de beschikbare middelen van het dienstjaar 1860. Later is gebleken, dat het koloniaal batig slot van 1861 grooter was, dan aanvankelijk werd geraamd, zoodat het te kort tot eene som van *f* 4,472,678.96½ is teruggebragt. Het is echter niet waarschijnlijk, dat dit gansche bedrag, waarmede het overschot van 1860 reeds verminderd is, zal noodig zijn, om de begrooting van het loopende jaar te doen sluiten. Elk dienstjaar toch levert een overschot op, en dat van 1862 zal daarop wel geene uitzondering maken. Men zal mij dus wel niet van overdrijving beschuldigen, als ik aanneem dat op het cijfer der uitgaven van dit jaar, een bedrag van *f* 800,000 zal overblijven, en dat de gewone middelen, die geraamd werden op *f* 61,627,488.07, minst genomen het cijfer van 1861, zijnde *f* 63,261,171.61, zullen bereiken, en dus ruim 1½ millioen meer zullen opbrengen. Als ik althans raadpleeg het *overzigt van de opbrengst der middelen* over de verloopen acht maanden van dit jaar, dan zie ik, dat, vergeleken met hetzelfde tijdvak van 1861, de opbrengst thans ruim *f* 165,000 hooger is. Hieruit nu, in verband met de overige middelen, die te zamen onze gewone inkomsten vormen, meen ik, met gerustheid te kunnen opmaken, dat die inkomsten het cijfer van 1861 zullen overtreffen, en met de meeste gerustheid kunnen verondersteld worden twee millioen meer te zullen bedragen dan de raming. In dat geval belooft het dienstjaar 1862 een overschot van *f* 2,800,000.—. Ik zal echter dat overschot laten rusten, deels omdat het mij toch nog niet ten gebruike kan worden afgestaan, deels omdat het een volgend jaar nog zeer goed kan te pas komen, deels eindelijk omdat ik mijne voorstelling van den finantielen toestand niet op hypothesen, hoe waarschijnlijk ook, maar enkel en alleen op feiten wil laten rusten.

Van zoodanig feit maak ik, in de derde plaats nog melding, door de opgave van *het cijfer der koloniale bijdragen, waarop wij voor de dienst van 1863 te rekenen hebben.*

Het vorig jaar, gij herinnert het U, Mijne Heeren, werd U aangekondigd, dat het koloniaal batig slot, dat aan de dienst van 1862 kan worden toegevoegd, niet meer zou bedragen dan *f* 7,200,000.—, zoodat een te kort ontstond dat uit overschotten van vorige diensten moest worden aangevuld. Die mededeeling was onaangenaam voor de Regering die ze doen moest, en voor U, die ze aan moest hooren. Thans echter verblijd ik mij U betere berigten te kunnen overbrengen. Uit eene berekening die U zal worden overgelegd, blijkt, dat het koloniaal batig slot, waarop wij voor de dienst van 1863 te rekenen hebben, niet minder bedraagt dan *f* 23,871,480.—. Toen echter die berekening werd opgemaakt, is voorzigtigheidshalve de prijs der koffij niet hooger gesteld dan 41½ cents p. ½ Ned. pond. Sedert, en wel op 17 dezer, heeft de najaarsveiling plaats gehad, waarbij de koffij tot 45½ à 46 cents is verkocht, en dus ruim 4 cents hooger dan waarop aanvankelijk was gerekend. Hierdoor vermeerderen de koloniale bijdragen met omstreeks *f* 2,000,000.— en klimmen die alzoo tot het belangrijke cijfer van *f* 25,871,480.—, een cijfer, zooals straks blijken zal, meer dan voldoende om het budget van 1863 te doen sluiten.

Vraagt gij mij nu naar de oorzaken van het groote verschil tusschen de koloniale bijdragen in 1861 en 1862, dan antwoord ik: vooreerst is de hoeveelheid geveilde koffij thans circa 90,000 picols grooter dan die in 1861 was; in de tweede plaats is de prijs 5 à 6 cents hooger dan die, dooreengenomen, was in het vorig jaar; en eindelijk behoeft tot aanvulling der Indische kassen dit jaar ruim 9½ millioen minder te worden uitgezonden dan het jaar te voren. Dit een en ander verklaart genoegzaam waarom de tegenwoordige mededeeling zooveel gunstiger kan zijn, dan de vorige.

Trek ik nu alles te zamen, wat door mij tot hiertoe is gezegd, dan blijkt dat aan buitengewone middelen beschikbaar zijn:

overschotten van vorige diensten ... *f* 10,677,874.38½

koloniale bijdragen ..... » 25,871,480,—

te zamen ..... *f* 36,549,354.38½

behalve het vermoedelijk overschot van de dienst 1862, dat ik echter verklaard heb te zullen laten rusten.

In het bezit van zoodanige kapitalen, werd de begrooting voor 1863 opgemaakt, die ik thans met U beschouwen ga.

II. De staatsbegrooting voor 1863 bestaat thans door de opheffing van de beide Departementen van Eeredienst, uit *tien* hoofdstukken. De beide Eeredìensten zijn thans als III B en IV B aan de hoofdstukken van Buitenlandsche zaken en van Justitie toegevoegd.

Het totaal-cijfer der uitgaven is geraamd op *f* 98,168,128.53[5].

Dit hooge cijfer is grootendeels het gevolg, èn van de uitgaven voor de spoorwegen, èn van de emancipatie der slaven. Om nu echter eene eenigzins juiste vergelijking te kunnen maken der begrooting van uitgaven voor het loopende jaar met die, welke thans wordt aangeboden, behoort van beide te worden afgetrokken, wat met geene mogelijkheid onder gewone staatsuitgaven te rekenen is.

Het eindcijfer voor 1862, zooals dit laatstelijk werd vastgesteld, bedraagt ..... *f* 89,157,989.54[5]

Daarvan moet nu worden afgetrokken:

a. de uitgaven voor de spoorwegen ..... *f* 10,000,000.

b. de sommen, gebragt op het hoofdstuk voor het departement van koloniën, wegens uitgaven, die vroeger regtstreeks uit de koloniale geldmiddelen werden gekweten ... » 1,525,926.87

c. de uitgaven, bij bijzondere wetten toegestaan tot delging van schuld ten bedrage van ..... » 3,350,000.—

» 14,875,926.87

Zoodat als gewone uitgaven voor 1862 overblijft ..... *f* 74,282,062.67[5]

Evenzeer behoort van het voorgedragen eindcijfer der hoofdstukken voor de dienst 1863 ten beloope van *f* 98,168,128.53[5] te worden afgetrokken:

a. de uitgaven voor de spoorwegen ..... *f* 10,000,000.

b. de uitgaven voor de emancipatie der slaven ..... » 12,404,000.

c. de uitgaven, die tot en met 1861, regtstreeks uit de koloniale geldmiddelen werden gekweten, waaronder ook begrepen zijn, die met de emancipatie in verband staan ..... » 2,838,646.45[5]

» 25,242,646.45[5]

Zoodat als gewone uitgaven voor 1863 overblijft ..... *f* 72,925,482.08

Uit deze opgaven blijkt, dat de gewone uitgaven voor 1863, vergeleken met die van het loopende jaar, thans minder bedragen eene som van *f* 1,356,580.59[5].

Ik geloof u eene dienst te doen, Mijne Heeren, met u verder zoo weinig mogelijk met cijfers te vermoeijen, en zal mij dus onthouden van eene opnoeming van het bedrag, waarvoor ieder hoofdstuk in deze vermindering deelt. Ik kan dit te geruster nalaten, omdat de geheele begrooting gedrukt in gereedheid is, en gij u dus onmiddelijk uit de stukken zelve zult kunnen overtuigen, waar en hoe de verminderingen zijn aangebragt.

Dit wil ik er alleen van zeggen: vooreerst, dat alle hoofdstukken tot deze vermindering hebben bijgedragen, behalve hoofdstuk II, tengevolge van de grootere uitgaven voor den Raad van State en hoofdstuk III, omdat de consulaten in China en Japan uit de Indische begrooting daarop zijn overgebragt; en in de tweede plaats, dat het hoofdstuk der nationale schuld voor eene som van *f* 191,730.62[5] in deze vermindering is begrepen.

Thans, nu wij het bedrag der uitgaven kennen, moeten wij zien, door welke middelen die kunnen worden gedekt. En dan heeft men:

1°. de gewone inkomsten. Deze zijn, naar eene matige berekening, gesteld op ..... *f* 62,415,708.— zijnde *f* 788,219.93 hooger dan over het loopende jaar.

2°. de gewone rentepost van ..... » 9,800,000.—

3°. bijdrage uit de koloniale geldmiddelen, tot zoodanig bedrag als op het IXe hoofdstuk der begrooting van staatsuitgaven voor het dienstjaar 1863 zal worden verevend, ter zake van uitgaven, welke vroeger regtstreeks uit die geldmiddelen werden gekweten, geraamd op ..... » 2,838,646.45[5]

4°. het kol. batig slot over 1862, zooals dat zal zijn, na afloop der laatste koffijveiling ..... » 25,871,480.—

Te zamen ... *f* 100,925,834.45[5]

Hiervan aftrekkende de uitgaven, zooals die zijn geraamd tot een bedrag van ..... » 98,168,128.13[5]

Blijft op de dienst van 1863 nog een overschot van ..... *f* 2,757,706.32

Mogt dus, hetgeen de regering hoopt, en waartoe zij zooveel mogelijk zal medewerken, — mogt dus spoedig besloten worden tot de daarstelling van de beide groote waterwegen naar zee, waartoe eerstdaags op nieuw de voordragt zal worden gedaan, dan levert het thans berekend overschot op de dienst van 1863 het nog ruimschoots de middelen op om het eerste jaar de uitgaven voor die werken te bestrijden, al mogten die uitgaven ook het cijfer bereiken, dat men er jaarlijks voor heeft bestemd.

Terwijl dus de dienst van het jaar 1863 volkomen is verzekerd, door de gewone inkomsten en de koloniale bijdragen, blijven ons nog ter vrije beschikking over de overschotten van de dienstjaren 1860 en 1861. Zoo als wij zagen, bedroegen die eene som van *f* 10,677,874.38½.

Maar nu wenschte de regering gaarne, zoo spoedig mogelijk, beslist te zien het vraagstuk der pantsering van oorlogsvaartuigen voor onze kustverdediging, in verband met de van Uwentwege gehouden enquête over de aangelegenheden der marine. Daartoe zal U worden voorgesteld eene verhooging van uitgaven op de dienst 1862, ten bedrage van *f* 1,4000,000. Wordt die voordragt wet, dan zal die uitgaaf tot verhooging strekken der som, welke onlangs berekend werd noodig te zijn, uit het batig slot van de dienst 1860, tot aanvulling der middelen voor 1862. De batige saldo's van 1860 en 1861 zouden alsdan met *f* 1,400,000 verminderen, en worden teruggebragt tot een cijfer van *f* 9,277,874.38½. Dit cijfer nu, dat verkregen is, nadat alle ongunstige kansen zijn in aanmerking genomen, terwijl geene enkele vermoedelijke bate, hoe waarschijnlijk overigens ook, daarop van invloed is geweest, kan, met de meeste gerustheid, voor een deel, worden aangewend tot amortisatie van schuld. En de regering is dan ook voornemens, U, binnen kort, een daartoe betrekkelijk voorstel te doen.

Ziedaar, mijne Heeren, U zoo beknopt en duidelijk mogelijk, het plan der begrooting voor 1863 en den toestand onzer financien opengelegd. De geleverde schets zal U hebben doen zien, dat onze geldmiddelen werkelijk in zeer gunstigen toestand verkeeren, dat wij met gerustheid het dienstjaar 1863 kunnen te gemoet gaan, en dat, al mogten in volgende jaren, de koloniale bijdragen onverhoopt niet zulk een hoog cijfer bereiken als waarover wij ons thans verblijden, wij ons daarover niet al te zeer behoeven te verontrusten, omdat ook niet elk jaar eene buitengewone uitgaaf zal noodig zijn, als thans voor de emancipatie der slaven.

Ik eindig thans dit gedeelte mijner rede met een drietal opmerkingen.

Vooreerst, dat de afstand tusschen de gewone ontvangsten en uitgaven, die het vorig jaar, zelfs na de aangebragte verminderingen nog was ruim 12½ millioen, thans tot ruim 10½ millioen is gedaald, hoewel die som eenige verhooging zou moeten ondergaan, als het beginsel van pantsering niet mogt worden aangenomen, omdat dan aan het cijfer, uitgetrokken voor het materieel der marine, welligt eenige gelden zouden moeten worden toegevoegd.

In de tweede plaats, dat onze gewone inkomsten vermeerderd met den bekenden rentepost van *f* 9,800,000, nagenoeg uitmaakt de som, benoodigd voor onze gewone uitgaven, zoodat de overige koloniale bijdragen enkel strekken tot het doen van buitengewone uitgaven; en eindelijk, dat de raming der middelen berust op het nog bestaande stelsel van belastingen. Geene andere raming was mogelijk, zoolang de wijzigingen in dat stelsel, niet bij de wet zijn vastgesteld. Maar als die herziening mogt plaats hebben, overeenkomstig de denkbeelden der regering, dan kan dit aan het eindcijfer der begrooting niet schaden, zoo als blijken zal uit het plan van herziening, dat ik thans voor U zal ontwikkelen.

III. De Regering trad op met de overtuiging, dat het belastingstelsel dringend hervorming eischte. De wensch daartoe werd ook in Uw midden, bij herhaling, en telkens al luider en luider uitgesproken, zoodat ik mij meen te kunnen ontslagen rekenen van de taak om de noodzakelijkheid eener herziening bij deze gelegenheid, breedvoerig te betoogen. Daargesteld onder omstandigheden en voor toestanden die hemelsbreed verschillen met die waaronder wij thans verkeeren, zou reeds dit alleen eene reden voor de herziening van ons stelsel van belastingen zijn. Maar in den loop der tijden heeft dit stelsel wijzigingen ondergaan, en zijn daaraan elementen toegevoegd, waardoor het, in zeker opzigt, ongunstig afsteekt bij het primitive stelsel, dat in 1822 werd vastgesteld. Schier elke Regering heeft de gebreken erkend, die het aankleefden. Van tijd tot tijd werden pogingen aangewend, om daarin verandering te brengen, maar die pogingen zijn om verschillende redenen tot nog toe mislukt. Zoo is dat stelsel van belastingen tot ons gekomen verzwakt en in teringachtigen toestand. Kracht in zich zelve heeft het niet en bij een eenigzins ernstigen aanval loopt het gevaar in duigen te vallen. Dat nu, meent de Regering, moet worden voorkomen, omdat daardoor schokken zouden worden te weeg gebragt waarvan men nog lang de trillingen zou gevoelen. Eene verandering van belastingen grijpt veelal zeer diep in bestaande toestanden, en behoort daarom zoo geleidelijk en voorzigtig mogelijk te geschieden. De Regering heeft zich van dit denkbeeld diep doordrongen, en zij vleit zich, dat men haar niet zal kunnen beschuldigen van het bestaande belastingstelsel te hebben willen sloopen, maar dat men zal willen erkennen, dat enkel eene poging is aangewend, om in dat stelsel verbeteringen aantebrengen.

De hoofdgebreken van ons belastingstelsel zijn U bekend. In sommige opzigten belemmerend voor de nijverheid, uit andere hoofden drukkend voor eerste levensbehoeften worden, over het algemeen, de lasten te ongelijkmatig verdeeld.

Het wegnemen dier gebreken op zich zelf reeds moeijelijk, wordt door bijkomende omstandigheden nog uitermate verzwaard. Die omstandigheden zijn vooral deze, dat het totaalcijfer onzer belastingen niet verminderen mag, en dat men, bij de regeling van het belastingstelsel van het Rijk, ook tevens te letten heeft op dat der gemeenten.

Het *totaal-cijfer onzer belastingen mag niet verminderen.* Tusschen het bedrag onzer gewone uitgaven en dat onzer gewone ontvangsten, is voortdurend eene groote afstand geweest. Vroeger gaf dit aanleiding tot jaarlijksche te korten, waardoor leeningen noodzakelijk werden, die hebben medegewerkt om onze staatsschuld op te voeren tot het ontzettende cijfer, waarop wij haar voor nog weinige jaren hebben gekend. Later werden die te korten aan ons oog onttrokken, door de baten, die onze Oost-Indische bezittingen ons geven. Maar niettemin die te korten bestonden, en bestaan nog op dit oogenblik, in spijt van den gunstigen finantielen toestand, dien wij getracht hebben voor uw oog te ontvouwen. Dat is nog steeds een bedenkelijk verschijnsel; dat is nog steeds eene reden van ongerustheid te midden van den voorspoed, dien wij anders genieten. Het vorig jaar werden wij nog aan dat te kort herinnerd, toen de Oost-Indische baten niet hadden beantwoord aan de verwachting. Die volstrekte afhankelijkheid van de Oost-Indische baten weegt daarom nog loodzwaar op onzen finantielen toestand en al het mogelijke moet worden aangewend, om ons aan die afhankelijkheid te onttrekken. De koloniale baten, uit den aard der zaak altijd eenigermate onzeker, moeten niet enkel onze finantiële welvaart bepalen, en de klove die de gewone ontvangsten van de uitgaven scheidt behoort van jaar tot jaar naauwer te worden.

Twee wegen staan daartoe open die beide behooren te worden bewandeld. De eerste weg is deze: dat de gewone staats-uitgaven zooveel mogelijk worden ingekrompen. Die weg is door de regering ingeslagen bij het ontwerpen van de staats-uitgaven voor 1863. Het totaal cijfer daarvan is beneden dat van het loopende jaar, zelfs na de belangrijke verminderingen, welke de begrooting van 1862 heeft ondergaan. Blijft men daaraan althans eenige jaren vasthouden met krachtige hand, dan behoeft het geen betoog, dat door de natuurlijke vermeerdering van de opbrengst der belastingen, het cijfer onzer inkomsten hoe langer hoe meer dat der uitgaven zal naderen, tot dat beide ten laatste moeten in een vloeijen. Maar ook een tweede weg staat daartoe open, dat namelijk door de toeneming onzer inkomsten, zooveel mogelijk worde bevorderd.

Daartoe echter is boven alles noodig, dat bij de herziening van ons belastingstelsel, het totaalcijfer van de opbrengst der belastingen geene vermindering onderga. Op die wijze toch zou eene schrede worden terug gegaan en de afstand vergroot, die de ontvangsten van de uitgaven scheidt, dat moet naar mijne overtuiging althans, tot elken prijs worden voorkomen. Geen jaar mag voorbijgaan of in mindere of meerdere mate moet kunnen gezegd worden, dat men tot het evenwigt onzer staatsbegrooting eene schrede genaderd is. En houdt men daaraan vast, gelijk ik er aan zou wenschen vast te houden, dan kan, binnen een betrekkelijk kort tijdperk, het oogenblik aanbreken, dat de onafhankelijkheid van de koloniale baten niet meer tot de vrome wenschen zal behooren.

Moet dus om die reden streng worden vastgehouden aan het tegenwoordig cijfer van opbrengst onzer belastingen, ook nog om eene andere rede is dit noodzakelijk. Tot nu toe strekken de koloniale bijdragen voor het grootste deel tot het amortiseren van schuld.

Hierdoor verkreeg men eene groote besparing van uitgaven, dat een krachtig middel had kunnen zijn, tot herstelling van het evenwigt onzer staatsbegrooting.

Dat middel staat ons echter thans niet meer ten dienste, althans niet meer in die mate als tot nu toe het geval was. Van hetgeen na de dekking van het tekort op onze gewone staatsbegrooting van de koloniale bijdragen overblijft, moeten in de eerste plaats de sommen worden afgenomen, benoodigd voor de groote werken van publiek nut, die reeds zijn ondernomen, of nog verder ondernomen zullen worden. Het zij verre van mij dit te betreuren, Mijne Heeren. Integendeel ik verblijd er mij over, omdat onze nieuwe handelswegen en de verbetering onzer toegangen naar zee, de algemeene welvaart meer zullen doen toenemen, dan dat de schatkist gebaat zoude zijn, door eene voortdurende amortisatie van schuld. Maar niettemin, het middel zullen wij missen. En wil men dus blijven vasthouden aan het denkbeeld, om eenmaal te geraken tot het evenwigt onzer staatsbegrooting, dan blijven ons daartoe geene andere middelen over, dan die welke ik zoo even heb geschetst.

Staat het dus aan de eene zijde vast, dat het cijfer van opbrengst onzer inkomsten moet worden behouden, het behoeft aan den anderen kant voorzeker niet uitdrukkelijk te worden aangewezen, dat de taak der herziening hierdoor niet wordt vergemakkelijkt, en dat men daarbij met de uiterste omzigtigheid behoort te werk te gaan.

Aan dat eerste bezwaar, reeds moeijelijk op zich zelf, komt zich echter nog een tweede voegen, namelijk *dat men bij de regeling van het belastingstelsel van het rijk*, *ook tevens te letten heeft op dat der gemeenten.*

Beide stelsels staan in zeer naauw verband; beide hebben verbetering noodig; 't is waar de wet heeft alleen het eerste in zijn geheel te regelen; terwijl de regeling van het laatste, onder hoogere goedkeuring en binnen zekere grenzen, behoort aan de plaatselijke besturen. Rijks- en plaatselijk belastingstelsel zijn echter twee deelen van een geheel; dezelfde belastingschuldigen staan tegen die beide over, en de algemeene wetgever zou zijne roeping miskennen, als hij bij de hervorming van het belastingstelsel van het Rijk, niet tevens dacht aan het belastingstelsel der gemeenten. Art. 142 der grondwet zegt: „de wet geeft algemeene regels ten aanzien der plaatselijke belastingen." Maar die regels zouden weinig helpen en slechts eene noodelooze belemmering zijn, als de algemeene wetgever, door eene eenzijdige regeling van het rijksbelastingstelsel, de toepassing der gestelde regels voor de gemeenten onmogelijk maakte. Op die wijze zou het heilzame voorschrift van art. 142 der grondwet geheel en al zijne waarde verliezen, maar daar is op dit gebied nog eene andere moeijelijkheid. De plaatselijke belastingen zijn gebragt in eene bepaalde rigting. De gemeentewet heeft die rigting aangewezen en tot den plaatselijken wetgever gezegd: „de accijnsen zullen voortaan niet meer het hoofdbestanddeel uwer belastingen zijn." Uiterst gematigd waren de regels in dit opzigt door de gemeentewet gesteld.

Het was meer het temperen van een te weelderig accijnsstelsel en het vestigen van een meer juist beginsel, dan wel het noodzaken, om met vrucht de nieuwe rigting in te gaan. Eene gemeente, zich strikt houdende aan de regels der gemeentewet en haren geest miskennende, kan zich nog verweijen in eene reeks van accijnsen, zonder genoodzaakt te zijn eene eigen directe belasting daaraan toe te voegen. Maar de meeste gemeentebesturen handelden anders. Zij sloegen den weg in, door de gemeentewet aangewezen; en een eigen directe belasting maakt, in vele gemeenten, de voorhoede uit van het plaatselijk belastingstelsel. Die toestand was echter niet zonder moeite verkregen. Op ééne zaak was niet of niet genoegzaam gerekend; men miste grondslagen voor eene goede plaatselijke directe belasting, want die grondslagen waren meest allen in het bezit van het Rijk. De moeijelijkheid werd nog vergroot, toen het Rijk de belasting op het gemaal liet varen, omdat vele gemeentebesturen meenden, dat die belasting toen niet, als plaatselijk middel kon behouden blijven. Wij hebben dan ook de worstelingen gezien, die van een en ander het gevolg waren. Men zocht naar grondslagen voor directe belastingen, maar vond die niet. Verschillende stelsels werden beproefd en weder verlaten, tot dat velen, ten laatste, zich wierpen op de grondslagen van het personeel, ten einde daarop eene goede plaatselijke belasting te vestigen. Dat was, men gevoelt het, in strijd met de wet. Art. 243 der Gemeentewet verbiedt dit uitdrukkelijk, maar men is er toe moeten komen, omdat vele plaatselijke belastingen, in de aangewezen rigting, niet anders te regelen waren. Die toestand echter kan niet blijven voortduren. Een plaatselijk belastingstelsel mag op geen onwettigen grondslag rusten. En wil men dus de plaatselijke belastingen uit dien toestand brengen en haar toch in de directe rigting houden, dan moet daartoe de gelegenheid worden verschaft.

Te meer is dit noodzakelijk, als men eenmaal wil komen tot eene volledige afschaffing der plaatselijke accijnsen; dat doel toch moet worden in het oog gehouden, en daarop moeten de te nemen maatregelen uitloopen.

Mijne Heeren, het is geruimen tijd een mijner meest geliefkoosde denkbeelden geweest, om eene zoodanige volledige afschaffing, op eenmaal, te bewerkstelligen. Ik heb na mijne optreding aan het hoofd van het departement van financien, zelfs plannen in die rigting ontworpen, want ik had gewenscht het initiatief te kunnen nemen van die groote weldaad aan Nederland te schenken. Maar ik heb die plannen, hoe noode ook, moeten laten varen. Het accijnsstelsel heeft in onze plaatselijke belastingwetgeving zeer diep wortelen geschoten. De behoefte van de meeste gemeenten zijn daarenboven groot. En als men het gansche personeel zou willen afstaan aan de gemeenten, onder voorwaarde, dat deze al hare accijnsen zouden afschaffen, dan zouden nog vele gemeenten op verre na niet geholpen zijn en in de grootste ongelegenheid verkeeren. Exceptionele bepalingen zouden toch nog in ieder geval zijn noodig geweest. Maar afgescheiden daarvan, rees bij mij de vraag, of, onder de omstandigheden, waarin wij thans verkeeren, eene zoodanige greep in onze eigen financien niet hoogst bedenkelijk was. Het antwoord op die vraag is toestemmend geweest. Terwijl toch alles mij aanspoorde tot voorzigtigheid, terwijl het cijfer der opbrengst onzer belastingen, in geen geval aan het gevaar eener vermindering mogt worden blootgesteld, zou ongetwijfeld bij eene herziening onzer belastingen in dien zin het bedrag onzer inkomsten aan de grootste onzekerheid zijn prijs gegeven. Daartoe mogt de regering het initiatief niet nemen. En ik heb dus beter geacht een geliefkoosd denkbeeld te laten varen, dan door daaraan hardnekkig vast te houden, onze financien te brengen op een onzeker terrein.

Hieruit volgt echter niet, Mijne Heeren, dat wat niet op eenmaal kan worden verkregen, geheel en al zou moeten worden losgelaten. Integendeel, de Regering is overtuigd, dat aan de afschaffing der plaatselijke accijnsen moet worden voortgewerkt, en dat, bij de herziening van het Rijksbelastinstelsel ook daarop behoort te worden gelet. Doet men dit niet, het zal voor de gemeenten niet alleen onmogelijk zijn hare verbruiksbelastingen langzamerhand prijs te geven, maar men loopt gevaar, en de ondervinding is daar, om het te bewijzen, dat bij elke verhooging der plaatselijke uitgaven, men, tot dekking daarvan, zich beweegt in de rigting der accijnsen.

Onze wetgeving wil dat niet en ook de Regering zou het zeer betreuren, als op die wijze grond verloren werd.

Ziedaar, Mijne Heeren, de moeijelijkheden, die met eene herziening van het belastingstelsel gepaard gaan. De wetgever is niet vrij, maar moet ageren op een terrein vol hindernissen.

Ik heb echter getracht die hindernissen te boven te komen bij het plan van herziening, dat door mij is ontworpen.

Dat plan omvat de drie hoofdafdeelingen van ons belastingstelsel; als eerste hoofdafdeeling ontmoet ik: de directe belastingen, en daaronder:

1°. De *grondbelasting.* In Uwe zitting van den 25sten Junij jl. is een merkwaardig besluit genomen. De commissie voor de verzoekschriften bragt o. a. verslag uit over een adres van wind-korenmolenaars in Staatsvlaanderen, waarbij deze verzochten om de wetten op de grondbelasting, voor zooveel de gebouwde eigendommen betreft, te herzien. En de conclusie der commissie hierop was: „Vermits dit verzoekschrift een onderwerp betreft, *dat herziening behoeft*, heeft uwe commissie de eer voor te stellen, hetzelve op de griffie der Kamer ter inzage der leden neder te leggen, en tevens bij afschrift aan den minister van financien te zenden.

Uit de beraadslagingen die hierover gehouden werden, bleek, dat de commissie met die toezending op het oog had om den wensch te kennen te geven, dat door den minister aan het adres zoude worden gevolg gegeven. De conclusie, alzoo toegelicht, werd zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd, zoodat de Kamer eenparig van gevoelen was, en dit door de toezending van het adres aan den minister van financien te kennen gaf, dat de grondbelasting op de gebouwde eigendommen herziening behoeft.

Ook de Regering is van die meening, en gelooft, dat het wenschelijk is om uitvoering te geven aan art. 102 der wet van 3 Frimaire an VII luidende: „*L'evaluation du revenu impotable des maisons et usines sera révisée et renouvelée tous les dix ans.*" Te meer zou ik dat wenschelijk achten, omdat men, na eene hertaxatie der gebouwde eigendommen, zou kunnen geraken tot eene evenredigmaking van de grondbelasting tusschen de onderscheiden provincien.

Hieraan echter behoort vooraf te gaan de regeling der grondbelasting in het hertogdom Limburg. Deze toch zal nog menige phase moeten doorloopen, alvorens geschikt te zijn voor eene evenredigmaking met de overige provincien. Daarenboven de grondbelasting in Limburg heeft reeds te lang op regeling gewacht. En nu eene herziening van het belastingstelsel met ernst wordt ter hand genomen, kan, wat daarin ongeregeld wordt aangetroffen, niet langer in dien toestand blijven. Er is dan ook een wets-ontwerp gereed gemaakt tot regeling van dit onderwerp.

Eene uitvoerige memorie van toelichting is daarbij gevoegd, waarin de bedenkingen zijn wederlegd, die in het voorloopig verslag over hetzelfde onderwerp gedurende de zitting van 1858/1859 zijn in het midden gebragt.

2°. Het *personeel.* De wet op het personeel, waarvoor een nieuw ontwerp gereed ligt, is in tweeërlei opzigt gewijzigd; vooreerst, door afschaffing van de twee laatste grondslagen (paarden en dienstboden) en in de tweede plaats, door herziening van de wet zelve, voor zooveel alsdan de vier overige grondslagen betreft. De afschaffing van de beide laatste grondslagen geschiedt, opdat de gemeenten die zouden kunnen overnemen. Zij kunnen daaraan nog een derde grondslag, dien op rij- en voertuigen, toevoegen. En zij handelen dan niet meer in strijd met de wet, als zij van die drie grondslagen in vereeniging met enkele andere van het Rijkspersoneel eene plaatselijke directe belasting vormen.

Die afstand van twee grondslagen van het personeel aan de gemeenten is voor het Rijk eene opoffering van ruim *f* 1,600,000,— waarvan aan iedere gemeente, hoe zij daarvan ook gebruik make, op de meest onpartijdige wijze, een deel ten goede komt. Maar tegen die opoffering staan voordeelen over, die niet te miskennen zijn. Behalve dat het plaatselijk belastingstelsel daardoor wordt gebragt op een wettig terrein, zijn aan deze regeling *vier* voordeelen verbonden, allen in die rigting, waarin de Regering het gemeentelijk belastingstelsel houden wil. Vooreerst zullen zeer vele gemeenten, die anders reeds hoofdzakelijk directe belastingen heffen, door de overname van de beide hier bedoelde grondslagen, *alle* hare accijnsen kunnen afschaffen; ten tweede zullen andere gemeenten, van wier belastingstelsel de accijnsen nog een hoofdbestanddeel zijn, enkele daarvan kunnen laten varen; ten derde, zullen alle gemeenten, die enkel directe belastingen heffen, belangrijk worden te gemoet gekomen, in de regeling daarvan, terwijl eindelijk ten vierde, wordt voorkomen dat de gemeenten, wier behoeften klimmen, gedrongen worden zich te bewegen in de rigting der accijnsen.

De Regering gelooft dus, dat, door dat voorstel een belangrijke stap gedaan wordt op den weg door de gemeentewet aangewezen, en dat aan den zoogenaamden nood der gemeenten de meest rationele tegemoetkoming wordt geschonken.

Die vermindering van grondslagen van het personeel, maakte eene herziening van de wet dringend noodzakelijk; ook uit anderen hoofde werd dit gevorderd. Ingevoerd onder omstandigheden en voor toestanden, die thans niet meer bestaan, heeft daarenboven eene ondervinding van veertig jaren nog menige leemte aan het licht gebragt. Het nieuwe ontwerp heeft daarin trachten te voorzien, en er is bovenal naar gestreefd, om de lasten billijker te verdeelen dan tot nu toe het geval was. Ik heb gemeend, dat de nieuwe inrigting dezer belasting eene hoogere opbrengst toeliet, vooral ook in verband met de afschaffing van eene andere belasting, waarvan ik straks melding zal maken.

3°. Het patentregt eenmaal, het was in de dagen, toen ik zitting had op gindsche banken, is door mij te kennen gegeven, dat de patentbelasting als zoodanig niet is goed te maken, welke verbeteringen men ook aanbrengt, maar dat zij, bij eene herziening van het belastingstelsel, als ingredient kan worden behouden en, door toevoeging van nieuwe elementen, tot eene uitstekende en hoogst billijke belasting worden hervormd.

Die woorden, Mijne Heeren, werden niet luchtig daarheen geworpen, maar waren het gevolg eener overtuiging, eene

overtuiging, die mij niet heeft verlaten sedert ik de banken der voksvertegenwoordiging heb verwisseld voor eene plaats aan deze tafel. Nog altijd geloof ik, dat het patentregt op een valschen grondslag rust, voortgekomen uit het geldwezen, maar daarin thans niet meer geworteld, is het patentregt niets anders dan eene belasting op de inkomsten, en dat nog wel op de inkomsten van een gedeelte van de meest nijvere bevolking van Nederland. Die toestand kan, bij eene herziening van het belastingstelsel, niet behouden blijven. Maar hoe tot eene verbetering te geraken?

Drie wegen stonden daartoe open: òf eene finale afschaffing van de belasting; òf eene verbetering der belasting door de meest sluitende bepalingen daaruit wegtenemen en zoo toetepassen op alle mogelijke beroepen en bedrijven, òf om daarin alle bronnen van inkomst optenemen.

Het eerste, eene eenvoudige afschaffing der belasting, ware zeker het gemakkelijkst geweest. Maar ook de schatkist heeft hare regten, en eene som van drie milioen is niet zoo gemakkelijk op eene andere wijze te vinden; aan eene afschaffing kon dus niet worden gedacht.

Het tweede middel, verbetering van het patentregt en uitbreiding tot alle beroepen en bedrijven is meermalen aan de hand gedaan. Maar ook dat middel is niet aannemelijk. Men doet dan wel eene schrede voorwaarts op den weg der billijkheid, door aan *allen*, die een beroep of bedrijf uitoefenen, een offer te vragen van hunne inkomsten. Maar men plaatst alsdan de *gansche* nijvere bevolking in ongunstige verhouding tegenover hen, die rustig van hunne inkomsten leven; tot nu toe geschiedde dit slechts met een deel. Er bleef dus niets anders over dan om nog een stap verder te gaan en het derde middel te baat te nemen, door alle bronnen van inkomst door de belasting te omvatten.

Nu zegge men niet: Gij wilt eene inkomstenbelasting *invoeren*, want dan antwoord ik: Neen *invoeren* wil ik die niet, om de eenvoudige reden, dat zij reeds bestaat, maar wat ik wil is dit: Ik wil het onbillijke uit die inkomstenbelasting wegnemen; ik wil niet uitsluitend treffen den koopman, den industrieel, den geneesheer en zoo menig ander, als de patentwet aanwijst, maar ik wil ook treffen den advocaat, den landbouwer en voorts allen, die rustig van hunne inkomsten leven; ik wil in één woord de som van drie millioen, die thans gedragen wordt door een deel der natie, verspreiden over de gansche bevolking. Gij, mijne Heeren, zult dan nu te beslissen hebben of gij eene hoogst onbillijke inkomsten belasting wilt behouden, dan of gij eene meer regtvaardige daarvoor in de plaats wilt gesteld zien.

Maar, hoor ik mij toeroepen, hoe zult gij die belasting inrigten, ten einde de eigenaardige bezwaren te ontgaan, die daaraan ongetwijfeld verbonden zijn?

Mijne Heeren, mijn plan is zeer eenvoudig, juist omdat er geene nieuwe belasting scheppen, maar alleen bestaande toestanden verbeteren wil. In algemeene trekken komt dat plan hierop neder:

Ieder belastingschuldige zal op een beschrijvingsbiljet eenige opgaven moeten doen bijv.: welke betrekking hij bekleedt, welk beroep hij uitoefent, welke bekende inkomsten hij heeft, welke onroerende goederen hij bezit; is hij landbouwer hoeveel bunders land hij in huur heeft, en is hij handelaar of of fabrijkant, alsdan soortgelijke opgaven als waarnaar thans het patentregt wordt berekend. Aan het collegie van zetters zullen voorschriften worden gegeven, op welke wijze; uit de verstrekte opgaven, het vermoedelijk inkomen zal worden berekend. Die voorschriften zullen bestaan uit de elementen van de patentwet, ontdaan van de onbillijkheden, die de ondervinding als zoodanig heeft doen kennen; voorts uit daarmede verwante bepalingen, voor de beroepen en bedrijven, die thans niet aan patentregt zijn onderworpen, terwijl, voor zooveel het vermogen *en portefeuille* betreft, de inkomsten daarvan bij schatting zullen worden vastgesteld.

Heeft men nu, op die wijze, iemands vermoedelijke inkomsten berekend, dan wordt de belastingschuldige geplaatst in eene der klassen van inkomsten, die zeer ruim zullen worden gesteld. En meent nu iemand, dat hij in eene verkeerde klasse is geplaatst, dan kan hij in eene andere worden overgebragt, mits ten genoege van de bevoegde magt bewijzende, dat men zijne inkomsten verkeerd berekend heeft.

Ziedaar, Mijne Heeren, in ruime trekken de wijze waarop de belasting door mij wordt ingerigt. Wat, tot nu toe, patentregt genaamd werd, zal voortaan bij zijn wezenlijken naam worden genoemd, en belasting op de inkomsten heeten. De onbillijkheden, die daarin tot nu toe bestonden, hoofdzakelijk omdat de *naam* van de belasting was eene miskenning van haar *wezen*, zullen worden weggenomen. Die tot nu te veel betaalde zal voor een deel worden ontheven en dat zien overgebragt op anderen, die tot nu toe waren vrijgesteld. En zoo kan de patentbelasting als ingredient worden behouden, maar door toevoeging van nieuwe elementen tot eene uitstekende en hoogst billijke belasting worden hervormd.

Volgens art. 242 in verband met art. 240 der gemeentewet kunnen tot dekking der plaatselijke uitgaven, 25 opcenten geheven worden op daarvoor vatbare rijksbelastingen, direct naar het vermogen of inkomen geheven. Het komt mij voor, dat de alzoo hervormde patentbelasting daarvoor uitermate vatbaar is. Ik zou dan ook aan de gemeentebesturen wenschen te zien voorgeschreven, om voor elke andere directe belasting de genoemde 25 opcenten te heffen. En dat wel hoofdzakelijk om twee redenen:

Vooreerst, omdat, door het plaatselijk belang aan deze belasting te verbinden, ik mij verzeker van de krachtige medewerking der gemeentebesturen; en in de tweede en voorname plaats, omdat daardoor weder een groote stap kan gedaan worden in de rigting van de afschaffing der plaatselijke accijnsen, die welligt tot eene geheele opheffing leiden kan. — Zooals door mij reeds is opgegeven, wordt, door de beide grondslagen van het personeel aan de gemeenten afgestaan eene som van *f* 1.600.000, die, door toevoeging van den grondslag der rij- en voertuigen, ongetwijfeld tot twee millioen kan worden opgevoerd. De hier bedoelde 25 opcenten op eene hoofdsom van drie millioen, geven een bedrag van *f* 750.000, zoodat de gemeenten, in de directe rigting, eene som van *f* 2.750.000 meer zullen kunnen heffen, dan tot op dit oogenblik. Een gelijk bedrag van accijnsen zal dan kunnen worden afgeschaft, vooral, wanneer men bedenkt, dat ook het personeel, door de verhooging van den grondslag der haardsteden, meer zal opbrengen, en dat dus ook de gemeenten door de opcenten daarvan hooger inkomsten trekken kunnen. Op die wijze zou men met de afschaffing der plaatselijke accijnsen reeds halverwege gekomen zijn, daar het gezamenlijk bedrag dier accijnsen uitmaakt eene som van omstreeks $5^1/_2$ millioen. Ik zou meenen, dat men nu eerst, alvorens verder te gaan, het plaatselijk belastingstelsel gelegenheid moet geven zich te consolideren, en dat de werking van de aangebragte wijzigingen behoort te worden afgewacht. Voldoen die aan de verwachting, zooals ik allezins reden heb te veronderstellen, dan kan worden overwogen, of, ter vervanging van den plaatselijken accijns op het gedistilleerd, het Rijk niet zou kunnen heffen een zeker getal opcenten op den rijks-accijns, ten einde die aan de plaatselijke besturen uittekeeren naar gelang van het werkelijk verbruik in elke gemeente. Om reeds thans dien maatregel te nemen, acht ik bedenkelijk. Het gevolg daarvan zou toch zijn, dat slechts enkele accijnsen overbleven en deze in eene onhoudbare proportie zouden worden geplaatst tegenover de perceptiekosten, waardoor ook die accijnsen zouden moeten worden prijs gegeven. Zoo lang men nu de zekerheid niet heeft, dat de gemeenten dien schok kunnen doorstaan, zoo lang schijnt het wenschelijk dien maatregel te laten rusten, omdat men anders ten tweeden male en dan nog in veel grooter mate zoude in het leven roepen wat men wel eens genoemd heeft: den nood der gemeenten. Maar dit neemt niet weg, dat eene hervorming van het patentregt ook uit dit meer speciale oogpunt hoogst wenschelijk is, omdat daarvoor welligt binnen betrekkelijk korten tijd het doel kan bereikt worden, dat ik voortdurend wensch in het oog te houden, namelijk, de opheffing der plaatselijke tolliniën.

Een wets-ontwerp in den aangegeven zin zal dan ook een deel uitmaken van de reeks van voordragten, die in deze zitting aan uwe beoordeeling zullen worden onderworpen.

Hiermede heb ik de directe belastingen afgehandeld en komen de *Accijnsen* in aanmerking.

Naar het oordeel der Regering zijn het voornamelijk onderscheidene onzer accijnsen, die belemmerend zijn voor de ontwikkeling der nijverheid, en op de eerste levensbehoeften drukken.

Als ik mij voor onze rijks-accijnsen een goed geheel moet denken, dan zouden die enkel geheven worden op gedistilleerd, wijn, suiker en bier, zoodat de belasting op brandstoffen, zeep, azijn, geslagt en zout zouden moeten verdwijnen. Om op eenmaal in dien toestand te geraken zal wel onmogelijk zijn, zonder onze Financien aan gevaarlijke proefnemingen blootte stellen. Maar de Regering meent toch, dat, nu reeds, zonder gevaar, een flinke stap op den aangewezen weg kan worden gedaan.

En het is dan ook haar voornemen om bij de tegenwoordige herziening voorstellen te doen tot afschaffing van de belasting op de brandstoffen, zeep en azijn, terwijl de afschaffing, althans van den accijns, op het geslagt kan worden voorbereid.

Ik zal, zoo beknopt mogelijk, mijne denkbeelden ontwikkelen over de onderscheiden accijnsen, voor zoover die thans in aanmerking komen.

1°. *De brandstoffen.* De noodzakelijkheid van de afschaffing daarvan zal wel geen breedvoerig betoog behoeven. Niet alleen toch dat deze belasting zwaar drukt op eene eerste levensbehoefte, ze staat daarenboven, in tweederlei opzigt de ontwikkeling der nijverheid in den weg. Vooreerst, omdat turf en steenkolen zijn middelen ter voortbrenging en in de tweede plaats, omdat de verveeningen niet die uitbreiding kunnen erlangen, die wenschelijk en mogelijk is. Een land, dat prijs stelt op de ontwikkeling zijner nijverheid, moet niet alleen alle grondstoffen vrij laten binnenkomen, maar behoort ook te zorgen, dat die grondstoffen, zoo mogelijk, kunnen worden verwerkt. En als nu een land zoo gelukkig is om in zijnen bodem eenen kostbaren schat van brandstoffen te bezitten, dan moet die weldaad met beide handen worden aangegrepen als een middel om de nijverheid in staat te stellen het hoofd te bieden aan de concurrentie van andere rijken. Engeland doet dit met zijne steenkolen; Nederland behoort dit met zijne turf te doen. Veertig jaren geleden was men van dit denkbeeld diep doordrongen. In 1822 veroordeeld en afgeschaft, treffen wij de belasting op de brandstoffen weder in ons belastingstelsel aan, als een gevolg van de groote behoefte der schatkist in 1833. Zij werd, in dat jaar, als eene soort van oorlogsbelasting, op nieuw ingevoerd, om tot op dit oogenblik, onder schier algemeene afkeuring, te blijven voortbestaan. En als wij haar nu op nieuw ten grave brengen, zal zij door niemand worden betreurd, dan welligt door enkele groote verveeners, die zich ook thans nog voor haar in de bres stellen, terwijl men van alle kanten om afschaffing roept.

Mijne Heeren, ik ben zoodanig van de noodzakelijkheid dier afschaffing doordrongen, dat ik schier het onmogelijke zou doen om daartoe te geraken. Maar gelukkig is eene zoo buitengewone krachtsinspanning niet noodig. Bij de afschaffing eener belasting, die omstreeks drie millioen opbrengt, moet natuurlijk aan de belangen der schatkist worden gedacht. Ik heb echter gemeend, dat een deel dier som zich gereedelijk liet terugvinden in de belasting op het personeel, bij den grondslag der haardsteden. Die grondslag is daarom zoodanig geregeld, dat hij ruim anderhalf millioen meer kan opbrengen dan tot nu toe het geval was. En daar het progressive thans bij dien grondslag is weggenomen, is hij geheel en al in harmonie met het karakter, dat ik daaraan heb willen geven. Het is nu gedeeltelijk eene directe belasting op het verbruik van brandstoffen, geheven naar een vasten grondslag. De regering vleit zich op die wijze de belangen der nijverheid te hebben bevorderd, zonder die van de schatkist te hebben uit het oog verloren.

2°. *De zeep.* Ook de belasting op de zeep bestond vóór 1822, maar werd in het belastingstelsel van dat jaar niet opgenomen, als belemmerend voor de nijverheid, en drukkend voor de behoeftige klassen. Eerst sedert 1833 maakt ze, met de belasting op de brandstoffen, op nieuw een bestanddeel uit van ons belastingstelsel. Thans echter bestaat, uit een industrieel en moreel oogpunt, eene dubbele reden tot afschaffing dier belasting, omdat elke verbruiker, op de meest eenvoudige wijze, in staat is het artikel zelf te fabriceren. Daarvan wordt, op groote schaal, gebruik gemaakt, zonder dat het mogelijk is die fraude te voorkomen, terwijl de zeepziederijen eene onhoudbare concurrentie hebben door te staan. Hoofdzakelijk op deze gronden heeft de regering niet geaarzeld de afschaffing van den accijns op de zeep in haar plan van herziening optenemen. Zij ontheft daardoor eene eerste levensbehoefte van eene drukkende belasting, terwijl aan eene belangrijke industrie gelegenheid gegeven wordt zich krachtig te ontwikkelen.

3°. *Azijn.* Van bieren en azijnen wordt te zamen een accijns geheven, die slechts opbrengt eene som van *f* 1.500,000; om die reden wordt dan ook voortdurend op de afschaffing dier belasting aangedrongen. Die belasting, zegt men, belet, dat bier een volksdrank worde, terwijl ze op azijn als eene eerste levensbehoefte drukt. Het laatste beaam ik, het eerste niet. Azijn is eene eerste levensbehoefte voor den armsten daglooner en zelfs voor dezen niet het minst; en het is dus, in het stelsel der Regering, wenschelijk, dat die accijns worde afgeschaft. In dien zin zullen U dan ook voorstellen worden gedaan; maar tegelijkertijd zullen ook maatregelen worden voorgedragen om, zooveel maar eenigzins mogelijk is, de belemmeringen wegtenemen, die op de vervaardiging van den azijn drukken, ten einde aan die industrie de noodige ontwikkeling te geven en het artikel zoo goedkoop mogelijk verkrijgbaar te maken. De Regering ontkent echter, dat die accijns het bier zou beletten volksdrank te worden. Die accijns is daartoe te gering en bedraagt slechts één cent per kan van de beste bieren, en een halve of een kwart cent voor de zoogenaamde dunne bieren. Gij gevoelt, Mijne Heeren, dat deze geringe accijns een algemeen verbruik van bier niet kan in den weg staan. En als daardoor de reden niet moet gezocht worden in de neiging van ons volk, dan ligt die nergens anders in dan in onze wetgeving op de vervaardiging van bieren. De accijns toch wordt voor elk brouwsel berekend per vat inhoudsruimte der roerkuipen, zoodat, naar mate men de hoeveelheid bier van elk brouwsel vermeerdert, naar diezelfde mate de accijns zich over eene grootere hoeveelheid verdeelt. En nu schijnt de verzoeking daartoe zóó sterk, dat men zich hier hoofdzakelijk bezighoudt met de vervaardiging van dunne bieren, die zeer zeker niet uitlokkend zijn voor dat deel van het volk, dat aan zekere prikkeling gewoon is. Volksdrank kan dus het bier niet worden, zoolang de biersoorten, over het algemeen, niet beter zijn, en deze zullen niet verbeteren, zoolang onze wetgeving op denzelfden voet blijft. Daarom heb ik gemeend onze wetgeving op de vervaardiging van bieren geheel en al te moeten omwerken. Een ontwerp wordt gereed gemaakt, waarbij de groote verzoeking wordt weggenomen, die thans deze industrie belemmert zich te ontwikkelen. Maar te gelijkertijd zal U worden voorgesteld, den accijns zoodanig te verhoogen, dat daarvan omstreeks *f* 500,000 meer worde verkregen dan op dit oogenblik van bier en azijn te zamen. De Regering acht een accijns, tot dat bedrag, niet alleen te verdedigen, maar geheel en al passende in het stelsel, dat zij zich heeft gedacht. Bier is geene eerste levensbehoefte, maar behoort, met gedistilleerd en wijn, onder de geestrijke dranken. Geestrijke dranken nu, onder welken vorm ook toegediend, moeten blijven een element van belasting. Dat behoort niet alleen te zijn een beginsel van *ons* belastingstelsel, maar dat is een beginsel, dat wij schier overal gehuldigd zien. Juist waar bier volksdrank is, maakt het een der meest productieve belastingen uit. En te regt; want het misbruik, dat helaas ook van bier wordt gemaakt, schijnt eene belasting op dit artikel evenzeer te regtvaardigen als eene belasting op gedistilleerd en wijn. Er is geene enkele reden, waarom die streken van ons vaderland, waar veel zware bieren en minder gedistilleerd worden gebruikt, zouden moeten worden vrijgesteld van eene belasting, die in andere streken, waar gedistilleerd op den voorgrond staat, in zoo groote mate wordt opgebragt.

Ik heb dan ook geen oogenblik geaarzeld om met eene verbetering in de wetgeving op de vervaardiging der bieren in dat artikel te zoeken eene bron van meerdere inkomsten voor de schatkist.

4° *Gedistilleerd.* Eene nieuwe accijnswet voor het binnenlandsch gedistilleerd is onlangs vastgesteld. Die op het buitenlandsch gedistilleerd zal spoedig aan u worden voorgedragen. Maar bij eene herziening van het belastingstelsel, waarbij ontheffing van de eerste levensbehoeften op den voorgrond staat, doet zich als van zelve de vraag voor: kan de accijns op het gedistilleerd niet worden verhoogd? Die vraag, reeds menigmaal ook in uw midden gedaan, heeft de Regering ernstig overwogen en ten slotte toestemmend beantwoord. Zij meent, dat, bij eene verplaatsing der lasten, vóór alles moet gedacht worden aan die belastingen, die niet als drukkend kunnen genoemd worden, omdat ze vrijwillig worden gedragen. Gedistilleerd bekleedt daaronder eene eerste plaats. En de Regering heeft daarom niet geaarzeld in haar plan van herziening optenemen eene verhooging van den accijns op gedistilleerd van *f* 22 op *f* 35. Ik weet wel, in Engeland is men nog veel verder gegaan, want dáár bedraagt de accijns meer dan het dubbele van hetgeen die nu bij ons bedragen zou, vermeerderd met het maximum der plaatselijke opcenten. Maar men vergete niet, dat Engeland, door zijne eigenaardige ligging, beter dan eenig ander rijk, tegen fruduleusen invoer kan waken. Wij daarentegen grenzen onmiddellijk aan staten, wier accijns op gedistilleerd belangrijk minder is dan de onze nu worden zou, zoodat de prikkel tot smokkelen zeer zeker zal worden verhoogd, en er verdubbelde waakzaamheid zal noodig zijn om dat kwaad te keer te gaan. Terwijl de Regering nu hierin geene reden vindt om eene verhooging van den accijns tot op *f* 35 natelaten, gelooft zij toch, dat men niet verder behoort te gaan, wil men niet, dat te veel ontsnappe, zelfs aan eene vermeerdering van toezigt. Ik vertrouw, dat door eene zoodanige verhooging een meerder bedrag van 3 millioen zal kunnen verkregen worden. Daarbij is gerekend op eene proportioneel mindere opbrengst ook ten gevolge van minder gebruik. Dit laatste, mogt het zich verwezenlijken, zou ik eene groote aanbeveling van den voorgestelden maatregel achten. En ik zou u en mij geluk wenschen, als wij door eene prijsverhooging van dat bedwelmend vocht welligt menigeen tot nadenken konden brengen, die thans nog door het misbruik van sterken drank eene zee van jammeren rondom zich verspreidt. Het verlies, dat de schatkist op deze wijze leed, zou zij dubbel terugvinden in de meerdere welvaart, die er het gevolg van zijn zou. Terwijl ik nu het gebied der accijnsen verlaat om overtegaan op dat der indirecte belastingen, moet ik echter vooraf melding maken van nog een tweetal voorstellen, die de Regering in haar plan tot herziening heeft opgenomen, namelijk, een inkomend regt op koffij en verhooging van het inkomend regt op thee.

Een regt op de koffij. Zoo dikwijls ik over ons belastingwezen heb nagedacht, is het mij voorgekomen, dat een matig regt op koffij ongetwijfeld eene der minst drukkende belastingen is. Eene eerste levensbehoefte is het al wederom niet, en het is dus eene belasting, wier druk men kan matigen of waaraan men zich geheel en al onttrekken kan. Dat is dus eene groote aanbeveling voor zoodanige belasting, en zij past uit dien hoofde volkomen in het stelsel, dat door de Regering is omhelsd. Ik weet wel, Mijne Heeren, dat men aan een regt op koffij bezwaren verbonden acht. Maar het komt mij voor, dat die bezwaren veelal te breed worden uitgemeten, zonder te bedenken, dat elke belasting hare eigenaardige bezwaren heeft, en dat, wilde men alleen belastingen heffen, waartegen niets ware in te brengen, de schatkist spoedig van alle hare inkomsten zoude verstoken zijn. De eenige vraag kan dus slechts zijn: welke belastingen leveren de *minste* bezwaren op? En uit dit oogpunt schijnt mij een inkomend regt op koffij, aanbevelenswaardig toe. De bezwaren, die tegen een regt op koffij als consumtie-artikel kunnen worden aangevoerd, put men dan ook hoofdzakelijk daaruit, dat koffij is een onzer eerste handelsartikelen. Men vreest nadeel voor den handel, uithoofde van belemmeringen, die een regt op koffij zou veroorzaken. Indien ik deelde in die vrees, ik zou de laatste zijn om een zoodanig voorstel te doen, daar het mijn ernstig streven is, op alle mogelijke wijzen de ontwikkeling te bevorderen van de hoofdbronnen onzer welvaart. Ik heb echter niet alleen geen vrees, dat een regt op koffij daaraan eenigermate zal schaden, maar ik houde mij overtuigd, dat

er maatregelen te nemen zijn, waardoor aan bezwaren kan worden te gemoet gekomen. Men verlieze toch niet uit het oog, dat hier niet bedoeld wordt, een *accijns* op koffij, maar enkel een inkomend regt; en dat dus aan koffij kan verleend worden de vrijheid van het fictief entrepôt, evenzeer als dat aan den handel in granen is toegestaan. Zijn nu tegen een regt op granen, met zoodanige faciliteiten, geene overwegende bezwaren in te brengen, dan komt het mij voor, dat dit, met eene gelijke tegemoetkoming, nog veel minder het geval kan zijn ten opzigte van een regt op koffij, omdat *al* de koffij *ingevoerd* wordt, hetgeen met al de granen niet het geval is.

Ik zal u echter niet met al deze bijzonderheden vermoeijen. De tijd, om die te bespreken, zal gekomen zijn, nadat het voorstel U zal zijn voorgelegd.

Het bedrag der regten wenschte ik bepaald te zien op *f* 7 de 100 kilos. Voor dat cijfer bestaan twee redenen: vooreerst omdat alsdan de koffij, na gebrand te zijn, eene prijsverhooging ondergaat van circa tien cent per kilo, waardoor men niet in verzoeking zal geraken, om den prijs meer te verhoogen dan dringend noodzakelijk is; en in de tweede plaats, omdat een regt van *f* 7 overeenkomt met de Belgische regten, en gelijkheid van regten tusschen naburige staten, alle aanleiding tot smokkelen wegneemt.

Verhooging van de regten op thee. Die regten, volgens het nieuwe tarief bedragende *f* 25, zou ik wenschen te verdubbelen, en alzoo te brengen op *f* 50 de 100 kilos.

Tegen een regt op thee, op zich zelf, kan geen bezwaar bestaan, nadat het, zonder moeijelijkheden, voortdurend is geheven. Maar nu de verhooging van *f* 25 zijn daartegen ook soms overwegende bezwarende bedenkingen?

Mij dunkt neen. Ik begin al wederom met de verklaring, dat thee geene eerste levensbehoefte is, waarbij nog komt, dat ze, zelfs wel minder dan koffij, wordt genuttigd door de lagere klasse. En nu schijnt mij, onder zoodanige omstandigheden, eene verhooging der regten, waardoor de thee $2^1/_2$ stuiver per 5 oncen in prijs zal stijgen, geen overwegend bezwaar op te leveren. In Engeland, alwaar betrekkelijk veel meer thee dan hier gedronken wordt, beslaan de regten op dit artikel eene voorname plaats in het tarief, zòò zelfs, dat die bijna jaarlijks gewijzigd worden, naar mate de behoeften van de schatkist dit vordert.

Ik schat de opbrengst, door deze twee middelen te verkrijgen, naar eene matige berekening, op een bedrag van een millioen gulden.

Hierdoor, — en dit is ook eene voorname reden, waarvan ik deze beide regten gaarne alzoo zou zien vastgesteld, — hierdoor kan in de toekomst nog een ander doel worden bereikt, namelijk de vereenvoudiging van ons tarief.

Iedereen gevoelt het, en zoowel voor- als tegenstanders van de rigting onzer handelswetgeving hebben er herhaaldelijk op gewezen, — met de laatste tariefsherziening hebben wij ons laatste woord niet gesproken. Terwijl wij alles om ons heen uit eene jaren lange sluimering zien ontwaken, terwijl eene algemeene beweging, op het gebied der handelsvrijheid, in Europa ontstaat, zullen wij, welligt spoediger dan men het vermoedt, genoodzaakt zijn, op nieuw een stap in die rigting te doen. En in ieder geval zullen wij er eenmaal toe moeten komen, om ons tarief tot slechts betrekkelijk weinige artikelen terug te brengen. Daartegen nu moeten wij bij tijds ons wapenen, want de gaping, die daardoor in de schatkist ontstaat, moet natuurlijk worden aangevuld. De beide voorgestelde middelen schijnen mij daartoe uitnemend geschikt. Zij zullen nieuw bloed storten in de aderen van het ligchaam, waarvan men langzamerhand het oude bloed aftapt. En als wij de regten op koffij en thee, als hoofdelementen van ons belastingstelsel welligt niet meer noodig hebben, kunnen ze, als onderdeelen van een vereenigd tarief, voortdurend nog groote diensten doen.

Het is dus ook, met het oog hierop, dat een regt op koffij, en een verhoogd regt op thee, in de herziening van ons belastingstelsel zijn opgenomen.

Thans ook een enkel woord over de *indirecte belastingen.*

1°. *De segelregten.* De mededeeling zal u ongetwijfeld niet verrassen, dat een nieuw ontwerp van wet op het regt van zegel, is in gereedheid gebragt. Behalve toch verbeteringen die de tegenwoordige wet noodig heeft, komen daarin beginselen voor, die niet langer kunnen blijven voortbestaan, en die althans in lijnregten strijd zijn met de beginselen, door dit Gouvernement gehuldigd. Ik heb hier op het oog het zegelregt voor gedrukte stukken en voor advertentien; wanneer ik hier van gedrukte stukken spreek, bedoel ik niet enkel de buiten- en binnenlandsche dagbladen, maar ik bedoel gedrukte stukken, in die ruime beteekenis, waarin art. 23 der wet van 3 October 1843 (Staatsbl. n°. 47) ze heeft aangeduid, namelijk: „Alle dagbladen, couranten, nieuwspapieren, nieuwstijdingen, periodieke werken of tijdschriften, catalogussen of notitie van boeken, kunstvoorwerpen, meubelen en andere goederen, prijscouranten, prospectussen, aankondigingen en berigten, uitgegeven, ter lezing gelegd, aangeplakt, rondgevent of verspreid of op eenige andere wijze in omloop gebragt wordende: van welken aard, inhoud of bestemming ook, zelfs in den vorm van brieven of circulaires; en wijders alle adressen van woning of woonplaats.”

Ik vertrouw, mijne Heeren! dat gij met de Regering zult willen medewerken, om eene zoodanige weldaad aan Nederland te schenken, en de pers te bevrijden van banden, waaronder zij, te lang reeds, gezucht heeft.

2°. *De registratie-regten.* Ook een ontwerp van wet op de registratie is gereed; gij zult niet verlangen, Mijne Heeren, dat ik daarover thans in bijzonderheden trede. Ik meen er dus alleen van te moeten zeggen, dat in het ontwerp, geheel en al overeenkomstig de beginselen der thans daaromtrent bestaande wetgeving, het tweeledig beginsel van belasting en formaliteit is behouden, terwijl het doel der regering met deze regeling, hoofdzakelijk is:

om, door een nieuwe codificatie, *in de eerste plaats* de bezwaren wegtenemen, welke verbonden zijn aan de toepassing van de menigvuldige, elkander wijzigende en aanvullende wetten en wettelijke verordeningen, die thans op dit onderwerp bestaan en voor een groot deel van Franschen oorsprong en meer dan een halve eeuw oud zijn, en in de *tweede plaats*, de wetgeving op de registratie in overeenstemming te brengen met onze tegenwoordige burgelijke wetgeving;

om, door verbetering en verduidelijking van onderscheidene der bestaande wetsbepalingen, de toepassing daarvan te vergemakkelijken;

om, door regeling bij de *wet*, van de wijze, waarop de formaliteit plaats heeft, daaraan meer waarborg vòor de belanghebbenden te geven;

om, door eenige wijziging der tarieven, de belasting billijker te verdeelen, en dus gemakkelijker te doen dragen, zonder dat de totale opbrengst daardoor beduidend lijde;

om, door ineensmelting der regten van in- en overschrijving met die van registratie, en door vereeniging der opcenten met het hoofdregt, vereenvoudiging in de heffing te brengen.

Een ontwerp van wet, naar deze beginselen opgemaakt, en van eene zeer uitvoerige memorie van toelichting voorzien, is aan vele deskundigen in den lande gezonden, ten einde daarop hun advies in te winnen. En ik verblijde mij te kunnen zeggen, dat daaraan met de meeste welwillendheid wordt voldaan. Op die wijze zal het mogelijk zijn, een uiterst moeijelijk en ingewikkeld onderwerp, van alle kanten bezien en toegelicht, bij U aanhangig te maken en binnen betrekkelijk korten tijd te kunnen behandelen.

Volgens eene globale berekening, want, vooral met betrekking tot de registratie-regten, kan de berekening niet anders dan zoodanig zijn, — zullen de veranderingen in de beide genoemde wetten, eene verminderde opbrengst teweegbrengen van een millioen gulden. Naarmate echter eene belasting billijker is geregeld, naar diezelfde mate neemt hare opbrengst toe. En ik vlei mij dus, dat, na verloop van enkele jaren althans een deel van het verlies zal hebben opgehouden te bestaan.

Trek ik nu het een en ander te zamen, wat door mij omtrent de herziening van het belastingstelsel is gezegd, dan zijn de financiële resultaten daarvan als volgt:

Het verlies zal bestaan uit:

Twee grondslagen van het personeel, die worden afgestaan aan de gemeenten	*f* 1,600,000
de afschaffing der belasting op de brandstoffen	„ 3,000,000
„ „ „ „ „ „ zeep......	„ 1,200,000
„ herziening „ zegel en registratieregten .	„ 1,000,000
te zamen	*f* 6,800,000

Daarentegen bestaat de *winst* uit:

De regeling van de grondbelasting in Limburg, het 1e jaar		*f* 40,000
(welk bedrag, na verloop van nog twee jaren tot *f* 120,000 klimt);		
de herziening van het personeel, waardoor meer zal verkregen worden:		
van de haardsteden........	*f* 1,500,000	
van de overige grondslagen..	„ 1,000,000	
		f 2,500,000
de verhooging van den accijns op gedistilleerd.		„ 3,000,000
„ „ „ „ „ „ bier........		„ 500,000
„ regten op koffij en thee................		„ 1,000,000
te zamen..		*f* 7,040,000

Er zou dus een overschot zijn van nagenoeg 2½ ton.

Maar nu werpt men mij welligt tegen: van Uw verlies zijt gij zeker, doch niet van Uwe winst, zoodat het totale cijfer der belastingen wordt in gevaar gebragt, in strijd met de meening die door U is vooropgezet. En al mogt dan al *in het vervolg* de opbrengst aan de verwachting beantwoorden, het eerste jaar zal de schatkist toch zeer zeker een gevoelig verlies lijden.

Wat de laatste bedenking betreft, zoo erken ik dat enkele belastingen het eerste jaar, beneden de raming blijven zullen. Maar daarin zal worden tegemoet gekomen door den accijns op turf, die grootendeels eerst wordt verrekend in het jaar, volgende op dat waarin hij verschuldigd is, zoodat indien bijv. de accijns op de brandstoffen dit jaar werd afgeschaft, daarvoor nog omtrent 11 ton zou kunnen gebragt worden op het budget van 1863. Daarenboven ligt het in de bedoeling der Regering, om niet alle wijzigingen te gelijkertijd in te voeren, en om aan den eersten accijns die wordt afgeschaft een voldoend aequivalent te verbinden. De meest wenschelijke afschaffing is zeer zeker die van de brandstoffen. Gaarne zou ik die willen invoeren met 1° April aanstaande, omdat dan iedereen zijn voorraad kan hebben opgeruimd en in het genot treden der afschaffing van den accijns.

Aan die afschaffing zal ik dan verbinden de verhooging van den accijns op gedistilleerd en de regten op koffij en thee. Tegen eene vermindering van inkomsten van *f* 3,000,000,— heeft men dan eene vermeerdering van *f* 4,000,000,— zoodat, al mogt het eerste jaar dat cijfer slechts voor de helft worden bereikt, men toch volledige vergoeding vindt èn in het hooger bedrag èn in hetgeen de turf nog afwerpt.

En wat de eerste bedenking aangaat, namelijk dat de opbrengst *voortdurend* niet aan de verwachting zou kunnen beantwoorden, zoo antwoorde ik daarop drieërlei: vooreerst dat dit bezwaar drukt op elke verandering, en dat men dus, om die klip volkomen te ontgaan, moest houden wat men had en zich elke hervorming, hoe noodzakelijk ook, ontzeggen. In de tweede plaats, dat hier meer kans bestaat voor eene hoogere dan voor eene lagere opbrengst, omdat de cijfers zeer matig zijn gesteld, en men daarenboven, bij eene betere verdeeling der lasten eene hoogere opbrengst mag verwachten. En eindelijk, dat de Regering zich ook tegen de mogelijkheid eener teleurstelling heeft gewapend.

Ik zal nu niet spreken van maatregelen die nog door mij worden overwogen, ten einde later te geraken tot eene afschaffing ook van onze nog overige accijnsen op de eerste levensbehoeften. Maar ik wensch toch nog even het gebied der accijnsen te betreden, om melding te maken van onze wetgeving op de SUIKER. Die zaak, Mijne Heeren, is door mij geenszins uit het oog verloren. Ik gevoel het levendig, dat de suiker niet aan de schatkist opbrengt wat ze opbrengen moest en wat ze opbrengen kan; maar ik ben tevens overtuigd, dat de suiker-wetgeving niet zonder gevaar voor de industrie op eenmaal in een natuurlijken toestand te brengen is. Slechts één middel ware daartoe mogelijk, namelijk eene gemeenschappelijke en eenvormige regeling van de suiker-wetgeving, tusschen Nederland, Frankrijk, Engeland, Belgie en welligt ook het Tolverbond. Er zijn dan ook reeds stappen gedaan om daartoe te geraken. Mogten zij gelukken, ik zou mij èn voor de schatkist, èn voor de suiker-industrie zelve, daarover verheugen. Mogt echter eene zoodanige regeling niet kunnen worden tot stand gebragt of te lang op zich laten wachten, dan stel ik mij voor op eene andere wijze uit den suiker-accijns aan de schatkist meer voordeelen te bezorgen. Hoedanig dus die regeling tot stand kome, in ieder geval zal de opbrengst grooter zijn dan nu. En nu had ik dat meerdere rendement van de suiker, in verband met nog andere maatregelen, bestemd, om daardoor in de eerste plaats af te schaffen den accijns op het geslagt. Alvorens echter daaromtrent voorstellen te doen, zou ik wenschen af te wachten de werking van de maatregelen die door mij thans zijn behandeld, en alle nog in deze zitting aan U zullen worden voorgedragen. Mogt het zich tegen alle verwachting laten aanzien, dat de opbrengst daarvan voortdurend zal blijven beneden de raming, dan kan het meerdere rendement van den suiker-accijns aan dat bezwaar te gemoet komen. Tot zoo lang wensch ik dien accijns dus, als het ware, in reserve te houden. Ik herhaal echter, dat mijne verwachtingen mij zeer zouden moeten bedriegen, als de nieuwe belastingen niet opbragten wat daarvoor is geraamd, zoodat ik mij overtuigd houde, dat de herziening van onze suiker-wet — in welken zin dan ook, — zal kunnen medewerken om, binnen een betrekkelijk kort tijdsbestek, ook den accijns op het geslagt uit de rij onzer belastingen te doen verdwijnen.

Zietdaar, mijne Heeren, U met openhartigheid en zoo volledig mogelijk, de inzigten en voornemens der regering medegedeeld, met betrekking tot het stelsel onzer belastingen.

Toets ik die nu aan de eischen, door mij gesteld, en aan de moeijelijkheden door mij aangewezen, dan schijnen ze aan de eersten te voldoen, en de laatsten te hebben overwonnen.

De nijverheid wordt te gemoet gekomen door de afschaffing en verbetering van drukkende of belemmerende accijnsen, en omdat zij niet meer uitsluitend zal behoeven te voorzien in de som van drie millioen, die de schatkist van de inkomsten heft.

Eerste levensbehoeften, zooals brandstoffen, zeep en azijn, worden van belasting ontheven, terwijl maatregelen worden genomen om in die rigting voort te gaan.

Lasten, die ongelijkmatig drukken, worden gewijzigd of verplaatst, vooral door eene betere inrigting van het personeel en de patentwet.

En bij dat alles, zijn wij gewaarborgd tegen eene vermindering van onze inkomsten, terwijl het betastingstelsel der gemeenten kan worden gebragt op een wettigen voet; eene belangrijke schrede wordt gedaan op den weg der afschaffing van de plaatselijke accijnsen en het gegrond vooruitzigt bestaat, dat die eenmaal geheel en al zullen kunnen verdwijnen.

Aan het einde mijner rede gekomen, en nog eenmaal het gansche tafereel overziende, dat ik in deze oogenblikken voor u heb ontvouwd, geloof ik, dat wij in onzen financiëlen toestand groote reden van dankbaarheid hebben en dat de herziening van ons belastingstelsel, dat eene behoefte des tijds is geworden, onder de meest gunstige omstandigheden kan worden ondernomen.

Te Haarlem, bij JOH. ENSCHEDÉ EN ZONEN.